

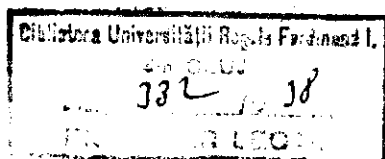
279959

CENZURAT.

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ LUNARĂ DE EDUCAȚIE -
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI
AFIRMARE NAȚIONALĂ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Director: D. Mărgineanu.

Zalău
Anul XIV.
No. 1—2.

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație-cultură profesională și afirmare națională

Cuvântarea M. S. Regelui Carol al II-lea

Tin să vă mulțumesc pentru cuvintele ce Mi le-ați rostit, în numele Țării și al Bisericii, în această primă zi a Noului An.

Este o zi în care avem datoria de a gândi la anul care a trecut și mai ales să ne pregătim pentru anul care vine.

Anul care a trecut, cu toate că a fost plin de griji, cu voia lui Dumnezeu și cuminența oamenilor, a trecut în pace și a dat anumite semne de reînviorare și de prosperitate.

Fie, ca aceiași voință supremă și aceiași cuminenție să ne păstreze și anul care vine ca un an de pace și un an de belșug!

Acum doi ani, tot cu un asemenea prilej, am dat o indicațiune de program de guvernare, program care se rezuma într'un singur cuvânt: *Gospodărie*.

Văd cu plăcere că, în anumite ramuri ale activității noastre publice, s'a ținut oarecum seamă de acest sfat și că acest simțământ — ca prima grijă a celor cari sunt chemați să cârmuiască țara, este de a apăsa din ce în ce mai mult pe acest sentiment de gospodărie — își face din ce în ce mai mult drum în spiritul conducătorilor și hotărît devine o ce-

rință tot mai acută a tuturor locuitorilor acestei țări.

Care vor putea fi realizările anului 1937 nu este locul s'o spunem aici. Știu totuși că sunt trei comandamente superioare, care vor cere pentru țară orice sacrificiu: este oștirea, sunt drumurile și este sănătatea publică.

Acestea, cu toate mijloacele restrânse pe care le avem la îndemână, se vor putea înlăptui în parte dacă la chiverniseala lor va sta acel spirit de strânsă și cuminte gospodărie.

Atât guvernanților de astăzi, cât și celor cari, în decursul vremurilor, vor fi chemați să conducă această țară, le dau acest sfat:

Dacă vor să păstreze un renume, dacă vor să fie iubiți de această țară și dacă vor ca Eu, ca Suveran, să le dau tot sprijinul pe care trebuie să-l dau guvernelor Mele, aceasta va depinde înainte de toate, de astăzi înainte, numai și numai de sentimentul absolut de gospodărie și de utilitate publică.

Țara aceasta și întreg poporul Meu să fie convinși că din acest loc, unde mă gădesc prin voința Celui Atot Puternic și prin voința poporului Meu, Eu sunt acela care voi sta strajă neclintită, pentru ca acest deziderat al Meu și al Țării să se îndeplinească cu sfințenie.

Sunt sigur că toți aceia cari au, cari vor avea, sau vor să aibă, o răspundere în această țară, Mă vor pricepe.

Ca pretutindenii, sunt și la noi unii mai optimiști, iar alții mai pesimiști. Astăzi voi face apel la cei pesimiștii, — căci cu cât crezi că lucrurile merg mai rău, cu atât trebuie să-ți dai silința ca ele să meargă mai bine.

De aceea apelul Meu la unire, apelul Meu la

colaborare sufletească, pe care rînd pe rînd și zi de zi l-am făcut conducătorilor acestei țări, se îndreaptă astăzi către aceia cari văd mai mult rău decît bine și cari deci trebuie să priceapă că orice patimă personală trebuie lăsată la o parte și că numai satisfacerea intereselor țării poate să îndepărteze răul, pe care îl văd ei.

Urînd Țării și poporului Meu un an nou și fericit, plin de prosperitate și de liniște, îmi reînnoiesc făgăduința, că voi fi Acela care, fără prihană și fără odihnă, voi sta de veghe, ca această liniște să se păstreze și această prosperitate să se întărească.

Așa să Ne ajute Dumnezeu!

Această cuvîntare a fost rostită de M. S. Regele Carol al II-lea către d-nii Miniștri cu prilejul sărbătoririi anului nou 1937 la Palatul Regal din București.

NAȚIONALISM ȘI CULTURĂ

Intr'un număr trecut al acestei reviste, Nr 8 1936, susțineam că mersul omenirii este spre cultură — spiritualizare, într'un cuvânt — și că acest mers, conform naturii lucrurilor, începe și se desăvârșește prin naționalism. Această parte din urmă a aserțiunii noastre o anunțam numai, rămânând ca ulterior s'o justificăm — fapt pe care-l vom îndeplini în rândurile de față. Sumar formulată, problema la care vom încerca să răspundem e următoarea: aparține naționalismul esenței însăși a firii sau e ceva arbitrar și ca atare merit să fie sau să nu fie? E evident că de răspunsul dat la această întrebare depinde legitimitatea și valoarea tuturor năzuințelor, tuturor realizărilor care implică ideea de neam. Și lucru nu e lipsit de importanță dacă amintim că în chiar zilele noastre o luptă aprigă s'a deslănțuit între naționalism și opusul său; e vorba despre războiul civil din Spania, războiu care a început să depășească limitele unui războiu civil și hotarele Spaniei. Pe lângă aceasta, noi Românii, fiind în chiar pragul focarului antinaționalist pornit din Rusia, avem datoria de a ști și susține în mod cât mai serios doctrina naționalistă. În acest sens găsim desfășurată frumoasa activitate a Asociației Cultul Patriei, asociație în fruntea căreia stă unul dintre distinșii noștri profesori universitari: dl Marin Ștefănescu. D-sa a făcut din iubirea de patrie un cult — a ridicat-o la înălțimea sfințeniei ce o comportă. În cele ce urmeză mă fac ecoul cuvântului spus de d-sa dela înălțimea catedrei universitare și pe care noi, cei care l-am auzit, îl ducem mai departe făcându-ne o datorie de conștiință.

Cercetând istoria culturii omenești vom observa că neamurile au atins cele mai înalte culmi în momentul când conștiința națională a fost mai vie. Prin ceace ele au rămas nemuritoare a fost creat atunci când iubirea de neam s'a ridicat deasupra tuturor acțiunilor omului devenind suprema

norma de conduită. Astfel avem la Greci secolul lui Pericle. Filosofia lui Socrate, Platon, Aristot; pictura lui Polygnat; sculptura lui Fidis; teatrul lui Sofocle, etc. se nasc în acest secol. Prin ele Grecia trece în rândul lucrurilor eterne. Cultura, odată născută însă, nu rămâne închisă în hotarele poporului respectiv cu toate că poartă în toată făptura ei marca specifică a lui. Ci trece mai departe dela neam la neam, dela o vreme la alta, stimulând creații asemănătoare. În acest sens putem spune că întreaga gândire europeană s'a născut la lumina culturii grecești. Încât, geniul național a dus și duce la nașterea altor genii naționale. La Romani secolul I., a fost numit secolul lui August. În aceste momente de expansiune națională înflorește geniul latin dându-ne pe Tit Liviu, Virgiliu, Horațiu. Poporul francez are deasemenea un secol de acest gen: secolul lui Ludovic al XIV-lea. Etc. Se vede deci că neamurile au avut anumite momente de înălțare culturală, momente care se propun exact clipelor de profund naționalism. Iar ceea ce au creat atunci n'a rămas zăgăzuit în zidurile cetăților respective, ci a înpins cu un pas mai departe omenirea în genere.

Dacă naționalismul a fost mobilul culturii umane era natural ca el să devină obiect de căpetenie, pivot de bază a multor sisteme de gândire. Au fost, cu alte cuvinte, filosofi care au pus ca temelie concepției lor tocmai iubirea de neam. Omul caută fericirea și fericirea, spun ei, nu se poate dobândi decât închinându-ți întreaga activitate ridicării neamului căruia aparții. Socrate moare pentru binele patriei sale; el nu-i dorea decât binele însă cei răi nu l-au înțeles. Platon concepe desființarea individualului tocmai pentru a asigura mai bine viața statului. Aristot merge până acolo încât crede că singur poporul său e înzestrat cu înțelepciune, restul omenirii fiind barbară. Cicero, Marc Aureliu reprezintă deasemenea iubirea de neam. Dante, Petrarca, Machiaveli aduc o întreagă serie de lucrări în care freamătă dorința de ridicare a poporului italian. Filosofia lui Fichte n'are alt înțeles decât binele patriei sale. Legea morală e suprema lege a firii și legea morală îți spune că nu poți fi virtuos decât luptând spre a înlătura piedicile puse în cale. Poporul german căzuse pe acelea vremuri într'o lăncezeală; Fichte îl deșteaptă prin ale sale «Cuvântări». August Comte pune ca sediu al religiei noi propagată de el Parisul — patria lui cu alte cuvinte. Bontroux își deschide

cursurile cu subiectul «Grecia învinsă și Primii Stoici»; era imnul de ridicare a Franței după înfrângerea dela 1870.

Înțelesul filosofiei celor amintiți mai sus nu e altul decât că naționalismul aparține esenței însăși a lucrurilor. Că este astfel n'o spune numai filosofia — care rămâne mai mult sau mai puțin tot omenească — ci însăși credința creștină. Creștinismul a fost înțeles aproape totdeauna ca ceva cosmopolit, ca ceva care nu aparține unui neam. Că nu aparține unui singur neam e cert, dar că n'ar admite neamurile ca ceva firesc — sau nu l-ar interesa existența neamurilor — nu e adevărat. Isus coboară la cel mai păcătos neam de pe pământ și e răstignit tot din motive naționale: mai bine să piară unul dintre ei (evrei) decât întreg neamul evreesc, a fost rațiunea după care L-au crucificat. Or toate acestea erau dinainte știute — din eternitate — de Creatorul lumii. În afară de aceasta găsim în Ap. Pavel scris că Dumnezeu a împărțit pe oameni pe națiuni ca astfel să-l caute pe Dânsul, etc. Bossuet reia acest verset și pe el își clădește întreaga concepție de filosofia istoriei redată în «Discursul» său. E evident deci că teza naționalismului își găsește un puternic argument în doctrina creștină.

Două lucruri reținem ca concluzie: cultura a atins cele mai înalte culmi prin naționalism, acesta făcând parte din esența însăși a ființei. Astfel doctrinele opuse lui trebuie să cadă — fapt cerut nu numai de interesele particulare ale neamurilor, ci și de progresul general al omenirii.

În afară de acestea trebuie precizat că naționalismul nu e o noțiune goală care s'ar putea aplica în tot locul în mod egal; naționalism nu însemnează același lucru pentru toate neamurile, ci fiecare are o coloratură particulară. Germanii îl văd într'un fel, Italienii într'altul, etc. Asemeni noi Români: naționalismul nostru e un anumit naționalism — e «românism», cum spune dl Rădulescu-Motru. De aici urmează că adoptarea unui sistem, unei politici naționaliste streine care, deși a ridicat alte popoare pe culmi de glorie, ne poate duce prea bine la decădere. Politica noastră națională nu poate fi nici hitleristă, nici fascistă, ci românească. Cu alte cuvinte directiva ei de mișcare trebuie scoasă din natura specifică a neamului nostru. Nu crescând în școala naționalistă germană sau italiană poți deveni bun naționalist român. Cei care au

adoptat această cale să știe că e greșită. Numai coborându-te în viața noastră etnică, în viața curat etnică așa cum a rămas în locurile unde streinismul n'a pătat-o, poți prinde ce este românismul. Astfel vom observa că naționalismul nostru, în afară de faptul că țintește un scop propriu numai lui, se împletește cu credința religioasă, caracter pe care nu-l au toate popoarele.

Oprindu-ne aci, încheem subliniind că numai în momentul în care vom înceta să ne orientăm pe căi importate dela alte neamuri, numai în clipa în care vom ridica iubirea de neam mai presus de toate, vom reuși să creem o cultură românească: singura carte de vizită care ne va deschide porțile nemuririi.

V. Gr. Pupăză.

CANTINELE ȘCOLARE

CONFERINȚĂ ȚINUTĂ DE ANA DINULESCU LA CERCUL CULTURAL
ÎN ZĂLAU.

Dacă răsfoim cărțile, ziarele și în fine orice revistă socială, găsim articole, cari îmbogățesc literatura pedagogică, vedem cum tendința ocrotirii copilului își câștigă din ce în ce mai mare teren. În Anglia s'a oprit chiar circulația vehiculelor pe câteva străzi pe unde trec în cea mai mare parte copii. Cu toții suntem în clar că, copilul nu trebuie educat numai din punct de vedere intelectual, făcându-l tobă de carte, ci educația trebuie să cuprindă în întregime; educația fizicului, intelectului și a moralului.

Azi toți pedagogii și oamenii de știință dau un interes deosebit copilului, având convingerea foarte justă, că progresul omenirii nu poate fi realizat decât numai prin o bună creștere a copilului și în cele mai bune condițiuni.

În alte țări acei cari au răspunderea educației copilului caută îmbunătățiri pe toate căile. Grădinile de copii Montessoriene sunt așa organizate că, copiii nu merg acasă de dimineața dela 8 până după masă la 5 acolo mânâncă, toți la fel, mâncare nutritoare părinții cu situație mai bună contribuie

cu câte ceva la alimentația copiilor și sunt bucuroși că și copiii lor pot mânca împreună cu ceilalți. Astfel de preocupări duc la o mai bună dezvoltare a fizicului.

E foarte natural că, un bun fizic constituie un punct de plecare pentru clădirea unui solid intelect. Pe noi învățătorii cari cu drept cuvânt ne putem numi părinți sufletești ai atâtor generații trebuie să ne intereseze în primul plan chestia copilului. Rolul nostru nu se mărginește numai de a-l învăța carte și de a-i da educație copilului, ci trebuie să îmbrățișăm toate acele probleme cari sunt în legătură cu prosperarea copilului din toate punctele de vedere. E constatat că sărăcia nu poate fi un stimulent pentru a fi dornic de cultură. Cum putem noi pretinde de la un copil să rezolve o problemă când el este cu stomacul gol sau în cel mai bun caz cu o coajă de pâine de mălaiu și cu o bucată de ceapă.

Dacă poporul Român pe lângă toate neajunsurile de natură economică, financiară, culturală și insuficientă de hrănire, la care au contribuit și posturile lungi prescrise de credință și dacă acest popor a dat dovezi de eroism și rezistență în războiul pentru întregirea neamului, aceste calități se datoresc vitalității înăscute și moștenite de mult oprositul nostru popor.

Războiul cel mare a dovedit cu prisosință și într'un viitor războiu, dacă ar fi s'ar dovedi și mai mult, că numai acel popor va putea rezista și învinge, care va fi mai bine pregătit sufletește din punct de vedere național și unde finețimea a avut parte de o specială îngrijire fizică. Cu toate că se observă o oarecare ameliorare în alimentația românului, totuș această problemă lasă mult de dorit și aici revine un mare rol învățătorului ca prin orice împrejurări posibile să-i facă să înțeleagă ce mare însemnătate are problema alimentației.

Vedem cu toții cum toate statele fac sacrificii enorme pentru ocrotirea sănătății copilului. Școlite în aer liber, coloniile copiilor la munte și la mare, școli igienice cu tot confortul modern, pentru a face cât mai plăcut și cât mai folositor timpul petrecut în școală, în fine se înțelege marele rol, pe care copilul de azi, cetățean de mâine, poate să-l joace în viitor.

Intrucât știm ce importanță covârșitoare are alimentația copilului noi învățătorii trebuie să luăm toate măsurile, ca

copiii din școlile primare să fie salvați din ghiarele mizeriei. Nu toți copiii sunt favorizați de soartă să aibă părinți cu stare, iar celor cari în vârsta atât de fragedă au avut nenorocirea de a privii mizeria în față trebuie să le venim noi în ajutor, căci altcum ce rost au avut sacrificiile eroilor căzuți pe câmpul de luptă pentru realizarea idealului național, dacă în viitor România Mare va fi lipsită de o populație numeroasă și voinică. După cum vedem această chestiune noi nu o putem privi numai din punct de vedere pur social, ci are o latură de mare însemnătate pentru vitalitatea neamului Românesc. Făcându-se cercetări în țările din Apus s'a ajuns la constatări foarte dureroase și prin statistici rigurose făcute s'a documentat că, sute de mii de copii mergeau nemâncați la școală. La noi în Țară la îndemnul marelui om de școală, fost Ministru al Instrucțiunii Publice «Spiru Haret» s'a creat în București o «Societate a cantinelor școlare» cu ajutorul tuturor învățătorilor din România. Problema înființării de cantine este încă de pe timpul marelui Pedagog și părinte al copiilor Pestalozzi. El a fost acela, care a conceput ideia cantinelor școlare și a și pus-o în practică însă numai sub formă de ajutorare reciprocă între elevi. A fost ceva ideal fiindcă pe copii i-a convins despre frumuseța gestului de a se ajuta unul pe altul. S'a realizat pe baze morale, din convingerea și cu drag pe lângă toate că el le-a fost arătat neajunsurile pe cari unii au trebuit să-l sufere când își împărțesc bunurile lor cu alții.

Problema înființării unei cantine s'ar putea rezolvi și la noi. În primul rând prin cooperativa școlară, venitul să se sacrifice pentru a cumpăra obiectele necesare cantinei. În al doilea rând prin grădina școlară. Primăvara în ora de gospodărie elevii sapă grădina, o împart în tarlale și pe urmă o seamănă cu semințe colectate tot dela ei fiindcă oricare ar aduce bucuros câteva fire de orfe fel de semințe. Lucrarea grădinei n'ar costa nimic, de oarece elevii și elevele claselor V, VI și VII știm că au o oră de gospodărie pe săptămână, când trebuie chiar să facă practică. Legumele și zarzavaturile cultivate în grădina școlii toamna se pot vinde și banii primiți încă se pot utiliza tot în favorul cantinei cumpărând spre exemplu: carne, pâine, lapte, etc. În al treilea rând prin donații în bani sau în natură din partea părinților ai copiilor

mai înstăriți.

Învățătorul care zilnic vine în contact cu părinții copiilor sau preotul, care prin cuvinte bine simțite rostite la biserică să apeleze la bunătatea părinților în a simțului de datorie ce-l are fiecare om de-a ajuta pe săraci și ideia ar prinde. Inceputul e greu, însă nu trebuie să descurajăm la primul inconvenient. Dacă s'ar angaja cineva să gătescă, să conducă sau cel puțin să controleze cantina școlară ar fi bine venit, căci elevele n'ar putea găti o mâncare fie cât de simplă într'o oră, iar dacă stau mai mult la bucătărie ar însemna să-și piardă din celelalte ore.

Avantagiile unei cantine sunt : ajută pe copii săraci, cari vin nemâncați la școală, la dezvoltarea fizică, le dă puteri de muncă intelectuală și fizică, sunt mai bine dispuși prinzând noi puteri de muncă. Pentru cari locuiesc departe încă e foarte ușor fiindcă sunt scutiți a face drumul de două ori. Din punct de vedere moral : ca ocrotire. Și copiilor din punct de vedere moral de oarece dezvoltă în ei egalitate și recunoștință față de cei cari îi ajută.

Ca această conferință să aibă efectul dorit propun că comitetul școlar să lanseze o invitație către părinții cu stare din localitate la o dată fixată să ne strângem într'o adunare ca împreună să hotărîm înființarea unei cantine contribuind fiecare fie în bani, fie în natură, după puterile fiecărui spre a se cumpăra vesela necesară, a angaja o bucătăreasă, iar fetele din cursul superior s'o ajute fiecare cum urmează după alfabet la curățitul zăzavaturilor, la servitul mesei și la spălatul vaselor. Cantina să fie organizată în așa fel ca cel puțin masa la prânz să li se servească copiilor o supă, o friptură și ca desert fructe sau prăjituri.

Ana Dinulescu inv.

m. 2

DIN TRECUTUL DĂSCĂLIMII SĂLĂJENE

IV.

CÂTEVA DOCUMENTE

Pe deoparte pentru a dovedi afirmațiunile de mai sus*), iar pe de alta ca să cunoască colegii, îndeosebi cei tineri, tratamentul de care erau împărtășiți învățătorii români, de guvernul stăpânirii trecute și de colegii lor unguri, credem de necesar a da publicității câteva documente controlabile.

* * *

Cea mai accentuată presiune de desnaționalizare și de maghiarizare a stăpânitorilor de eri, s'a făcut prin legea școlară apponyană din anul 1907, când toată suflarea românească, *deci și învățătorii*, și-au ținut de datorie să-și ridice cuvântul împotriva acestei făimoase legi.

Adunarea poporală din Șimleu, ținută în ziua de 19 Aprilie 1907, a fost o zi istorică, o măreață manifestație românească care a cerut să ni-se respecte *drepturile cele mai firești ce ni-se cuvin*.

În aceasta adunare și în numele învățătorilor români a vorbit Simion Oros, inv. în Șimleu, secretarul Reuniunii Învățătorilor, care a declarat că, învățătorii totdeauna vor fi un trup și un suflet cu poporul din sînul căruia au eșit (Gazeta de Duminecă No. 18—1907).

Însă aceasta cutezanță a învățătorilor de a se solidariza cu poporul pentru apărarea drepturilor lor firești n'a rămas fără urmare, căci Ministerul Instrucțiunii Publice Ungar revine asupra unui ordin mai vechiu (No. 104.509—1906) și dispune în mod categoric schimbarea și coregerea numirei și sigilului Reuniunii suprimând numele de «Români».

Dar învățătorimea conștientă, în adunarea generală din 28 Iulie 1907, în Șimleu, în unanimitate hotărăște:

«Ad. 4. Cu privire la schimbarea titlului și sigilului «Reuniunii Învățătorilor Români Sălăjeni» adunarea generală

Atributul de «Români» prin lege e permis la socie-

*) Vezi Școala Noastră No. 8, 9, 10 anul 1936.

decide unanim că, titlul și sigilul Reuniunii nu-l va schimba pentru că; tătile culturale și acest atribut s'a aflat de lipsă a se folosi în titlul Reuniunii Învățătorilor din vorbă din aceea cauză, ca aceasta Reuniune să nu se confunde cu reuniunile învățătorilor gr.-cat. ruteni și maghiari din țară.

În comitatul Sălajului, asupra cărui teritor se extinde activitatea Reuniunii, afară de învățătorii români gr.-cat. se află învățătorii români gr.-orientali, cari, prin schimbarea propusă a titlului s'ar eschide din reuniune și s'ar lipsi de binefacerile ce aceea are menire a desvolta pentru înaintarea culturală a învățătorimeii numeroase de limba română din acest comitat.

De aceasta vedere a fost și Înaltul Minister de Cult. și Instr. Publ. însuși, când la 1 August 1871 No. 16.356 a aprobat statutele acestei Reuniuni, și când în 16 August 1883 No. 22.072 a aprobat aceste statute modificate, tot sub aceasta numire, care acum se excepționează.

Sub acest titlu acum excepționat a existat și lucrat aceasta Reuniune întru perfecționarea membrilor ei în greaua și ponderoasa lor chemare de 37 ani, fără să fi jignit cândva vre-o lege sau să fi trecut peste marginile trase în statutele ei.

În țara noastră sunt mulțime de reuniuni, cu numiri cari nu denotă confesionalitatea învățătorilor. De ex.: chiar în comitatul Sălajului: «Szilágyvármegyei tanítótestület», ai cărei membrii sunt aproape toți reformați și cea mai mare parte învățătorii confesionali reformați.

Statutele Reuniunii, și așa și numirea lor nu se pot modifica, deoarece cu atributul de «Români» în numirea acestei Reuniuni, nici nu s'a jignit cândva nici se jignește acuma ceva drept al ori cui, nici se vatămă ceva lege, deoarece aceasta nu oprește folosirea numirii «român», din contră recunoaște naționalitatea și limba română, nici s'a făcut cândva ceva abuz cu aceasta numire și în fine cu suprimarea ei nu s'ar face nici un serviciu și folos instrucțiunii publice».

* * *

Șicanele îndreptate contra învățătorilor români și a școlii românești sporeau mereu și situația era tot mai mult insuportabilă. În adunarea generală extraordinară din 3 Februarie 1913, ținută în comuna Țigani, lângă Zălau, învățătorii discută asupra proiectului de lege pentru regularea salariilor, care lege era departe să satisfacă doleanțele învățătorilor. În urma propunerii raportorului acestei probleme, Simion Oros, și înșușită în unanimitate de adunarea generală extraordinară se

face apel către toate Reuniunile învățătorilor români din țară pentru a porni la o luptă unitară, iar cu concursul «Gazetei Învățătorilor» din Șimleu s'a lansat ideea convocării unui Congres al tuturor învățătorilor români din țară.

Conferința prealabilă ce s'a ținut în Cluj, în ziua de 15 Februarie 1913, cu delegații autorizați a tuturor Reuniunilor Învățătorilor Români din țară hotărăște convocarea și ținerea Congresului General, pentru zilele de 24 și 25 August 1913, la Cluj.

Acest Congres însă, al cărui ținere în prealabil a fost autorizată de Guvernul ungar, nu s'a ținut, căci aprobarea dată a fost revocată în preziua ținerii Congresului.

Dar deodată cu convocarea Congresului și-au ridicat capul și vrășmașii neîmpăcați. «Pești Hirlap» dela Budapesta și «Ujság» din Cluj au alarmat opinia publică maghiară că, învățătorii români s'ar gândi la o organizare «pe baze naționaliste» și alte însinuări perfide.

Pentru ca cititorii noștri să vadă în toată golătatea ei, brutalitatea învățătorilor maghiari și să aibă cunoștință de felul cum învățătorii români au fost tratați de presidiul «Alianței Regnicolare a Reuniunilor Învățătorilor» dăm în traducere fidelă *protestul* ce acești patrioți nesabăduiți, l'au înaintat Ministerului Instrucțiunii Publice pretinzând oprirea Congresului nostru.

În protest nu se folosește nicăeri cuvântul român ci «valah», iar pe noi, pe învățători, ne consideră ca o corporațiune care *nu există și nici nu poate să existe*.

Este acest protest un adevărat buchet al culturii și dragostei de care au fost conduși acești oameni înfierbântați la creeri față de Corpul învățătoresc român.

«Învățătorii valahi, în zilele aceste au trimis dealungul țării Apelurile prin cari invită pe toți învățătorii din țară la un Congres ce se va ținea în zilele de 24 și 25 August 1913 la Cluj.

În numele «Alianței Regnicolare a Reuniunilor Inv.» *protestăm* contra procedurii *perfide* a învățătorilor valahi, cari trăesc și funcționează pe teritoriul țării noastre. Protestăm pentrucă procedura învățătorilor valahi este *lipsită de drept și fără lege*. Lipsită de drept, pentrucă Congres regional inv. nu poate convoca decât «Alianța Regnicolară a Reuniunilor Învățătorilor» ori Ministrul Instr. Publ. cum o făcea antecesorii, ca Baron Eötvös ș. a. Congresul inv. valahi deci nu poate fi cel dintâi în felul său. Este fără lege aceasta procedură, pentrucă nu cunoaștem o astfel de lege care ar permite organizarea pe «*baze naționaliste*» a ori și carei problema pedagogică. Legile șco-

lare ungare nu recunosc reuniuni învățătorești organizate pe baze naționaliste, pentru că după legi nu sunt nici școli organizate pe baze naționaliste, ci avem numai școli de stat, comunale, confesionale, a reuniunilor și particulare, de unde de sine urmează că și învățătorii acestor școli numai grupați după felul școlilor pot forma Reuniuni sau Congrese.

Când în numele învățătorimei (maghiare) din țară Vă înaintăm *veto* al nostru în contra *atentatului* dascălilor valahi, deodată cu stimă rugăm pe Ministrul Instr. Publ. Ungar ca de *urgență* să dea ordin strict în sensul căruia *învățătorii confesionali ai naționalităților cari beneficiază de ajutorul de stat să fie obligați, din oficiu, a fi membrii ai reuniunilor generale județene.*

În numele «Alianței Regnicolare Inv.».

Budapesta, 1913 August 16.

Președinte,
Moussong Géza.

Secretar general,
Simon Lajos.

Ministrul le-a îndeplinit rugămintea, Congresul a fost oprit pe motive copilărești.

(Va urma). *Simion Oros.*

DIN TRECUTUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC DIN SĂLAJ,

de Ioan Ardeleanu senior.

Arătăm odată, în coloanele acestei reviste, că înainte cu 18 ani de decretarea obligativității învățământului primar din Ungaria și Ardeal*), în Sălaj învățământul primar a fost organizat aproape în fiecare sat, în urma dispozițiilor luate în sinodul vicarialicesc mixt ținut la 10 Ianuarie 1850 în Șimleul-Silvaniei. Am publicat totatunci și dispozițiunile mai însemnate luate în acest sinod**).

Cercetând archiva vicariatului Silvaniei, prin bunăvoința M. Sale vicar P. Cupcea și a Rev. D. pr. Vasile Moody, am aflat și adresa prin care vicarul Alexandru Sterca Șuluțiu,

*) Articol de lege XXXVIII din 1868.

**) Protocolul, în întregime, se află în: Istoria învățământului românesc din Sălaj de Ioan Ardeleanu senior, pag. 61 și urm.

arhiepiscopul și mitropolitul de pie memorie de mai târziu, trimite tuturor protopopilor din Sălaj câte o copie depe protocolul luat în sinodul vicarialicesc pomenit.

Din această adresă ca și din toată activitatea acestui mare ctitor al Națiunii, se vede așa de clar grija mare ce o purta distinsul vicar Alexandru pentru Sălaj și pentru toată românimea.

Dau aci această mai sus pomenită adresă. Rog lectorii mei să o citească cu atențiune și vor înțelege și mai bine de ce marele vicar a lăsat să i se sape pe mormânt: *Numai moartea mă desparte de Națiune*:

«Archi-Diaconis Gr.-cath.: Sylvanio.

Această hotărîre a sinodului vicarialicesc, cu aceia strânsă rînduială vi-o trimit, ca de aceia să vă țineți, și cu tot de-a-dinsul să vă siliți ale împlini, vertind-o popoarelor — și unde ați da de ne ascultare, după părințeștile dogene, și frățiile voaste întie prin Dnii Comisarii regești subcerculari probând, n'ați putea duce lucrul în capăt, veți arăta aici și eu mă voi u sili a vindeca lucrul.

Învățați dar popoarele, și deșteptați interesul și iubirea naționalității, a limbei, și a învățăturilor, fără cari fericită și onorată nația noastră nu poate fi.

Slujbele sfinte pentru strălucita biruință a armelor împărătești asupra rebeliunei maghiare în 19 Februarie a. c. și cea în 25 Februarie a. c. — tot după calendarul nostru — pentru cei repausați în răsboiul civil, apărând cauza cea dreaptă, frații și surorile noastre, cu toată solemnitatea și ceremoniile să le serbați, dând de timpuriu poporului de știre, să vină atunci cu mic cu mare la biserică, unde preotul va face și învățătura.

Văzând că Românii și notarii românești de pe sate, încă și la mine, instanțiile sale le trimit și le scriu mai mult un-gurește de cât românește, m'a cuprins o durere.

Vai, și de trei ori vai dacă tocmai Românii noștrii își calcă scumpul său drept de limbă, care i l-au dat înălțatul și bunul nostru împărat! ca să-și poată plînge, și așterne cere-rea sa în limba maicii sale, înaintea ori ce fel de diregător împărătesc.

Auzitați în lume, ca să fie lătrat cândva boul? sau să

fie bălăit câinele ca oaia? apoi Români, cari nu știu ungurește să vorbească, să scrie, și cere ungurește?

Trezește-te vai Române din somnul și din beția minții tale, și să știi, și să pricepi odată, că Națiunea Română, fără limba maicii sale cea românească va pierii; nu suferii pe notarii tăi, să-ți facă ție cererea ta în limbă străină, care nu o înțelegi, și care nu-i ata, nu suferi să-ți pună în gura ta altă limbă, de cât care ți-o dă ție maica ta, și aceloră cari ar îndrăzni a face aceasta, nu le da pita ta, că aceia sunt neprieteni tăi, tocmai de ar fi și din Neamul nostru (Arch. vic. No. 19 din 16 Ianuarie 1850)».

Așa grăia vicarul Sălajului Alexandru St. Șuluțiu acum 87 de ani și nici azi — în România Mare de el visată — glasul său parcă nu se aud bine în urechile multora fii din «Neamul nostru», cari citesc, scriu și vorbesc adesea, fără nici o justificare logică și mai ales fără nici un pic de rușine în altă limbă de cât a «maicii sale». Deaceia, Vă rog permiteți-mi să încheiu tot cu un pasagiu din suscitata adresă: „Trezește-te vai Române din somnul și din beția minții tale...”.

ROMÂNII DIN BULGARIA

In No. 10--1936 al revistei «Școala Noastră» condusă cu atâta dibăcie de neobositul Dl Insp. Mărgineanu Dumitru, arătam procedeul barbar al maghiarilor, pentru desnaționalizarea minorităților conlocuitoare, în care o majoritate însemnată sunt frații noștri, lăsați în voia sortii; alte popoare au înființat diferite instituții de protecție, cu scop de apărare al minorităților lor, de peste hotare. Sigur, astfel de institute au chiar acele popoare care ne-au adus acuzări că, oprimăm minoritățile noastre (mai ales Ungaria și Bulgaria). Noi ne-am mulțumit a arăta nețemeinicia a lor 9 plângeri bulgare și 29 ungare, Societății Națiunilor, fără a fi adus argumente zdrobitoare de barbarul tratament inuman, de care se bucură Românii din aceste două țări.

În 17 ani cei 2.000.000 Români, abia o singură petițiune au putut face înaltului for, neavând organizații iredentiste ca

alte minorități, iar ajutorul țării noastre a lipsit. N'ăvem înființat încă acel «Institut al Românilor de peste hotare» — care poate va lua ființă — căci acest institut va servi o mare cauză românească, prin aducerea diferitelor argumente, cari vor influența asupra directivelor politice interne și externe ale României.

Un imbold vor primit și acei asuprași și cu mai mult curaj, fără teamă, își vor cere dreptate la viața lor națională.

În Bulgaria, după statisticile din preajma războiului, numărul românilor era socotit la 80.000, iar azi abia la 57.000 suflete.

În această țară, trăesc în 60 de sate români ca o masă compactă în majoritate zdrobitoare față de alte naționalități necolocuitoare, plus alte comune bulgaro-române.

După afirmațiile lui Mișef membru al academiei din Sofia, ar fi: «32 sate curat românești, iar 32 bulgaro-române».

După Popa Samuil Draxiu în 1868 «numărul românilor dunăreni era peste 40,000, cu 52 sate curat românești».

G. Vâlsan, în 1918 spune: «după Ischirkoff în anul 1905 trăiau în Bulgaria 88.109 Români dunăreni și 10.000 Români baicanici».

E. Bucuța spune: «numărul Românilor dunăreni poate fi socotit în cifra rotundă de 100.000, iar al aromânilor de 25.000». Iată 125.000 suflete, frații ai noștri, lipsiți de toate drepturile cetățenești, cu toate că T. G. Vlaicoff, fost ministru al instrucțiunii bulgare recunoștea: «că Români nu se folosesc de drepturile ce le au minoritățile». «Dând însă și acestora aceleași drepturi, atunci afirmația toleranței noastre va fi onorată și cu fruntea sus, noi vom putea prezenta reclamațiunile noastre înaintea judecății opiniei publice mondiale» (După dl Petre Petriucă).

Iată deci cum se respectă art. din tratatul dela Neuilly. Toate școlile au fost suprimate, bisericile închise, interzicându-se oficierea sf. Liturghii în limba românească.

Doar la Sofia se află o școală, o biserică și un gimnaziu românesc, proprietatea statului nostru, nesocotindu-se instituțiuni minoritare.

Noi am respectat și respectăm tratatul de mai sus și ne întrebăm, de ce oare ei nu l-au respectat și nu-l respectă? Vina este tot a noastră deoarece nici un guvern nu s'a ocupat serios de această problemă de o importanță capitală.

Având un Dumnezeu, sperăm că acești români răspândiți ca un brâu de jur împrejurul României, veghează pentru consolidarea viitoare a României și a românismului.

Iliuță Pantiș.

RĂZBUNARE

Deși e la ordinea zilei, totuși nu suntem obișnuiți să citim, aproape zilnic, articole senzaționale, cu titluri și subtitluri răsunătoare, scrise cu reacredință și vădită tendință de a discredita și compromite pe oameni, cari s'au ridicat pe treptele ierarhice, de jos până sus, prin puteri proprii, contribuind în mod efectiv și incontestabil, la ridicarea și înaintarea culturală a masselor de de-oparte, iar pe de alta, prin diferitele instituții de binefacere, la consolidarea și ajutorarea tagmei din care face parte.

Dar reportajiiile acestea, scrise cu condeiul muiat în venin, mai au la bază răzburarea, scopul fiind a distruge pe acela luat la punct, de a-l asasina moralicește cu orice preț, ca să nu se mai poată socoti om între oameni, iar societatea să-l excludă din sinul său, în sfârșit ca să ajungă la disprețul tuturor.

O astfel de campanie este mai mult ca păcătoasă.

În județul nostru este binecunoscută, de întreaga suflare românească, munca asiduă și de regenerare culturală și românească a inspectorului școlar dl Dumitru Mărgineanu. Dar nu mai puțin sunt cunoscute și atacurile pătimăse îndreptate contra numitului de *presa maghiară*, prin anii 1931—32, când a dat viață art. 7 din lege: „Învățământul primar în școlile Statului se predă în limba română”, căci era de a-dâncă convingere acest om al școalei, atunci revizor școlar, că „interesele statului trebuie să primeze orice alte interese”.

Prin această atitudine demnă și românească, apoi prin diferite realizări ca: Banca Învățătorilor, Societatea de ajutor corurile învățătoarești și multe alte

realizări tot atât de utile și binevenite, dl D. Mărgineanu ne-a asigurat tuturor un prestigiu și un respect nu numai în fața colegilor din întreaga țară, ci și în fața publicului din afară de școală.

Și totuși acest om, această distinctă personalitate, este terfelit în ziaristica românească, în cotidienele „Porunca Vremii” și „România Nouă”, fără nici o considerație, în modul cel mai josnic și degradant, de anonimi fără simț, dar certați poate cu societatea, și cari nu fac parte din corpul didactic, (poate afară de unul,) pentru anumite abateri denunțate din răzbunare, asupra cărora se vor pronunța cei în drept.

De aceea Comitetul central al Asociației Inv. din jud. Sălaj, în ședința sa plenară, ținută în Zălau, în ziua de 28 Ianuarie a. c. ocupându-se pe larg cu atacurile ziaristice neomenești, îndreptate împotriva inspectorului școlar dl D. Mărgineanu, cu un anumit scop; cumpănind și apreciind trecutul atât de bogat în realizări al aceluiași om al școlii și al datoriei, în unanimitate înfierează cu toată puterea această campanie subminantă și condamnă atitudinea acelor anonimi, ascunși după paravan, cari prin acest procedeu incalificabil și diabolic caută să se răzbune și să-l asasineze moralicește pe acela, care a ridicat la o treaptă bineapreciată, învățământul primar din acest județ și i-a dat timbrul național în spiritul strict al legii.

Această hotărâre unanimă a fost comunicată dlui inspector școlar D. Mărgineanu de către întreg Comitetul în aceeași zi în biroul revizoratului școlar, și se va transmite în formă de „Comunicat oficial” presei române și îndeosebi cotidianelor „Porunca Vremii” și „România Nouă”, ca să se știe că, inspectorul școlar dl D. Mărgineanu, are la spate întreaga învățătorime din județ, care va ști să acționeze pentru apărarea șefului său și prin el la prestigiul școlii, care trebuie să stea mai presus de orice considerațiune.

Simion Oros.

STRĂJERIA ÎN SLUJBA EDUCAȚIEI INTEGRALE

Minte sănătoasă, în corp sănătos! zicea odată un mare pedagog.

Axiomă din care rezultă, că datoria noastră a învățătorilor este ca să dezvoltăm armonic atât facultățile psihice ale copilului, cât și pe cele fizice. Să avem mare grijă ca să nu favorizăm o ramură a acestor facultăți în detrimentul celeilalte.

Ce ne-am ajunge oare, dacă am scoate niște serii de absolvenți tobă de carte, dar de-o constituție fizică debilă: gheboși, cu spinarea încovoiată, cu ochii și celelalte facultăți fizice slăbite? Sau ce ne-am ajunge dacă am scoate din școală niște absolvenți amatori de sport ca: fotbal, patinaj, săniuță, schii, box, etc. cu o conformație fizică potrivită acestor îndeletniciri, dar în schimb să le fie neglijată dezvoltarea puterilor psihice? Și într'un caz și în celălalt, mai mult am strica, decât am ajuta la ceva!

Preocupările tuturor factorilor cu răspundere pentru viitorul neamului este problema educației tineretului de azi.

Nici odată nu s'a simțit mai mult necesitatea de a avea cetățeni conștii, înarmați atât sufletește cât și trupește, cari de va fi nevoie să facă zid în în jurul Coroanei și să apere cu prețul sângelui lor fruntariile scumpei noastre Patrii, spre care se îndreaptă cu atâta nerușinată îndrăsneală privirile dușmanilor noștri de totdeauna.

În apusul Europei, Spania e în flacări; în extremul orient fierbe cazanul Satanei! Vântul dinspre apus miroasă a fum și praf de pușcă! Nu-i exclus un nou cataclism mondial, poate mai dihai ca cel care-a trecut. Nu-i timp de pierdut, să ne pregătim până mai avem timp. Să n'așteptăm să bată ora 12, să fim gata pentru orice eventualitate.

Pregătirea tehnică cade în sarcina cărmuitorilor noștrii, cari sperăm că vor ști să se achite de ea. Pregătirea sufle-

tească, care-i tot atât de necesară, cade în bună parte și în sarcina noastră. După cum vom ști să ne facem datoria, vom bine merita dela patrie.

Un bun mijloc pentru ajungerea acestui scop este fără îndoială «Străjeria».

Generațiile tinere de azi, mai mult ca oricând au nevoie de o orientare nouă, căci trebuie să recunoaștem că se află la o grea răspântie. Dovezi avem destule! Ziarele zilnic ne aduc știri din ce în ce mai bizare. Ba o crima săvârșită de niște elevi de liceu, a căre-i mobil nu este altul decât jaful; ba asasinarea unui bărbat de stat pentru motive destul de ușuraticе, până ajungem la acel dublu paricid care continuă încă să țină spiritele într'o permanentă și justificată agitație! Ce denotă toate acestea? Cu siguranță o lipsă de orientare sau o orientare fundamental greșită.

Aici își va începe rolul ei adevărat «străjeria». Ea va fi o școală de educație românească, care va căuta să deschidă noi orizonturi tineretului de azi.

Străjeria este mijlocul cel mai potrivit pentru întărirea voinței ș'a caracterului. Ea va constitui în viitor un minunat prilej de îndemnuri spre muncă cinstită, va desvolta în tineret spiritul de sacrificiu, jertfă și abnegație, pentru tot ce este neam, lege, țară și rege. «Străjeria este o evanghelie a faptei, o spiritualizare a muncii din om, o permanentizare — am putea spune — a vredniciei activ dovedite de om — străjerul în speță — pentru folosul și strălucirea colectivității, care în cazul de față este însăși Nația».

Insăși baza străjeriei este: credința în Dumnezeu, dragoste nețărmurită față de neam, țară, Rege și deaproapele.

Străjeria nu este o datorie în plus pusă în sarcina învățătorului, ci mai degrabă un mijloc menit a-i ușura munca profesională. Ea va îmbogăți sufletul colectiv al clasei și va pregăti aceea atmosferă de exaltare permanentă a elevului străjer în domeniul tuturor cerințelor, de care azi sufletul națiunii are neapărată nevoie.

Prin străjerie se va rezolva un vechiu deziderat al școlii active, conducerea de sine a clasei.

Copilului îi place libertatea. Prin străjerie această libertate îi va fi asigurată. Nu libertinaj, ci libertate canalizată de învățătorul comandant străjer, — și această va realiza disciplina prin libertate.

Educația tinerelor vlăstare ale nației va fi realizată în cadrele străjeriei prin jocuri. Știm cât le place copiilor să se joace și în cadrele străjeriei va fi stimulat acest instinct al copiilor, amenajat în așa fel ca să-i desvolte armonic atât puterile fizice cât și cele psihice. Le vom stimula imaginația, spiritul de jertfă și simțul de responsabilitate.

Prin străjerie vom putea pune în practică tot ceea ce se învață în școală, prin ea vom desvolta în copii sentimentul religios-moral, căruia îi vom da prilej să se manifeste prin cercetarea regulată a bisericii, prin ajutorarea săracilor și prin săvârșirea de fapte bune. Elevii străjeri vor fi tot atâtea exemple vii în fața părinților și a publicului, dând întotdeauna pilde vrednice de urmat.

Scopul străjeriei este de-a desvolta în tineretul de azi — nădejdea de mâine a patriei — însușiri individuale ca: vigoare fizică, îndemnare, inițiativă, curaj, demnitate, voință, caracter și onoare, iar din domeniul social: spirit de umanitate, solidaritate națională, patriotism, altruism, spiritul de jertfă și abnegație pentru tot ceea ce este uman și în prima linie românesc.

Pentru organizarea străjeriei e necesar ca să existe înainte de toate cadre de comandanți bine pregătiți și instruiți, căci nu-i suficient să știm numai că «Straja țării» se compune din cuiburi, stoluri și falange, ci ne trebuie o pregătire tehnică pentru a ne erija în organizatori de străjeri.

În scopul acesta O. E. T. R.-ul din îndemnul Marelui Străjer al Patriei M. S. Regele Carol al II-lea, care este și Comandantul suprem al Străjeriei, a organizat cursuri pentru îndrumare străjerească: la Breaza sub conducerea dlui G-ral Manolescu, care era străjer până nu se ivise încă străjeria și la Sf.-Gheorghe, sub conducerea dlui Lt. Colonel Păun Petre.

Mai nou, printr'un Înalt Ordin de zi al M. Sale Regelui, toate organizațiile tinerești s'au contopit în «Straja Țării».

Să dea Dumnezeu ca această unire să fie piatra de temelie pe care se va edifica mărețul templu al României noi, desbărată de toate patimile și urile dintre frați, așa cum o visează vașnicii luptători naționali: România a Românilor.

Dacă vom ști canaliza idealurile tineretului spre această țintă, izbânda va fi a noastră. — Sănătate!

V. Părău inv.

PENTRU MODIFICAREA LEGII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR ȘI A LEGII DE ORGANIZARE A MINISTERULUI

Președintele asociației generale a învățătorilor dl D. V. Ţoni a depus dlui ministru al educației naționale în ziua de 22 Ianuarie o serie de propuneri privitoare la unele modificări ce se impun în legea învățământului primar, precum și alte propuneri pentru modificarea legii de organizare a ministerului.

Frecvența. — În privința frecvenței să nu mai fie obligat și făcut răspunzător învățătorul de frecvența tuturor școlarilor, întrucât aplicarea obligativității nu depinde de învățător, ci de directorul școlii și de o sumă de împrejurări care trebuiesc avute în vedere.

Să se redacteze acest articol cât mai precis.

Dirjecțiile de școală primară. — Art. 70. Actualul sistem al numirii directorilor de școală nu a dat rezultate bune. De asemeni nici sistemul alegerii, care turbura bunul mers al școlii și sdruncină solidaritatea corpului didactic.

Posturile de director, devenite vacante se vor ocupa prin concurs acolo unde sunt mai mulți candidați cu drepturi egale și ținându-se seama de prevederile actualei legi și art. respectiv din regulament.

Concursul nu va consta din probe teoretice, ci se va avea în vedere întreaga activitate a candidaților și modul lor de a se comporta în viața școlară și socială.

Sistemul rotației se va aplica numai în acele cazuri, unde sunt învățători cu drepturi absolut egale de a fi directori și unde necesitatea va cere.

Pentru a se pune limită luptelor pentru direcție se va aviza la toate mijloacele pentru a se construi apartamente de locuit pentru toți învățătorii școlii, atât în orașe cât și la sate.

Se va introduce stabilitatea în posturile de directori, — așa cum s'a prevăzut de legea învățământului secundar — după un stagiu de cinci ani ca director provizoriu.

Învățătorii cari au 34 de ani serviți nu vor mai putea funcționa ca directori.

Învățătorii școlilor speciale pentru copii debili și anormali. —

Art. 111. Să se prevadă condițiunile în care pot fi definitivati și înaintați în grad acești învățători : inspecție specială, lucrări de specialitate în legătură cu specialitatea lor (orbi, surdomuți, etc.) precum și condițiunile de admitere la examen, care nu pot fi aceleaș ca pentru învățătorii dela școalele primare.

Numirile învățătorilor cu titlul provizoriu. — Art. 116—126.

Inscrierea în tabelele de capacitate, să fie valabile, nu numai patru ani, așa cum prevede legea, ci până la epuizarea tabelii seriei.

Numirea învățătorilor cu titlul provizoriu, după tabelele de capacitate, în ordinea de vechime, medie și clasificare.

Tabelele pentru cei chemați să fie numiți în învățământul primar se vor publica cu cel puțin două luni înainte, în Monitorul Oficial, precum și tabloul posturilor vacante, libere pentru numire.

Nu se vor putea face anulări de numiri sub nici-un cuvânt.

Definitivatul. — Art. 118. Examenul de definitivare se va ține după trei ani de funcționare la o școală primară, candidatul având diploma de capacitate și titlul provizoriu în momentul ținerii examenului.

Examenul va consta din trei probe, una scrisă cu subiect pedagogic sau literar, a doua orală din următoarele materii :

a) Pedagogie ; b) Literatura română ; c) Geografie ; e) Științe Fizico-Naturale ; f) Dreptul și economia politică (ministerul va fixa precis în regulament materia asupra căreia se va ține examenul, întocmindu-se și publicându-se în acest scop programa respectivă). A treia probă de practică cu subiectul tras la sorți cu 24 ore înainte.

Nici una din probe nu va fi eliminatorie. Media celor trei probe va fi șase.

Examenul de definitivat să nu fie un examen de cunoștințe, ci el trebuie să aibă în vedere în primul rând, activitatea școlară depusă de învățător în timpul funcționării ca provizoriu, precum și de orientarea lui pentru viitor.

Condițiunile actuale prevăzute la art. 118, pentru admiterea la examenul de definitivat, să fie cerute învățătorului nu în totalitate, ci într'o proporție de $\frac{2}{3}$.

Învățătorii cari nu vor reuși la examen după 3 prezentări, vor rămâne în învățământ, cu titlul provizoriu, având dreptul numai la gradații și pensii.

Înaintarea la gradul II. — Art. 119. Condițiunile de admitere la acest examen prevăzute sub aliniatele a—g să nu fie cerute candidaților în totalitate, ci numai în proporție de $\frac{2}{3}$.

Probele acestui examen să nu fie eliminatorii. Se va aduna pentru formarea mediei și nota dela inspecția specială.

Examenul pentru gradul II să se țină la date fixe publicându-se din timp data ținerii lui, iar inspecțiunile speciale să se facă din timp.

Înaintarea la gradul I. — Art. 120. Condițiunile pentru admiterea spre a fi înaintat la gradul I., prevăzute la art. 119—120 să nu fie cerute în totalitatea lor, ci numai în proporție de $\frac{2}{3}$.

Examenele pentru gradul III., și înaintarea la gradul I., fiind un prilej de selecționare se impune ca din comisiunile de examinare să facă parte numai profesorii definitivi dela școlile normale, prezidate de profesor universitar, precum și de un delegat al Asociației generale a învățătorilor.

Înaintarea la gradul superior. — Art. 121. Condițiunile de admisibilitate pentru înaintarea la acest grad, să nu fie cerute în totalitate, ci numai în proporție de $\frac{2}{3}$.

Nu se va cere candidatului alcătuirea numai decât a unei monografii, ci chiar și o altă lucrare, dintr'un alt domeniu didactic-literar, etc. poate fi luată în considerație.

Art. 123—124. La transferare să se mențină ca prima condiție aducerea în aceeași localitate a soților membri ai corpului didactic.

La egalitate în grad se va ține seamă întâi de interesul de familie, apoi de interese materiale, vechime, și numai după aceasta de notarea inspecției.

Interpretarea dată până acum legii — luându-se în considerație la egalitatea în grad întâi notarea la inspecții și apoi celelalte condițiuni — a dat naștere la nedreptăți revoltătoare.

În ce privește transferările prin consimțământ, ele s'ar putea acorda numai în scopul de a se perpetua tradiția în familiile învățătorilor, acordându-se transferări prin consimțământ, între tată-fiu-fică.

Să se elimine din legea învățământului primar dispozițiunile art. 130, privitoare la transferarea din oficiu, atunci când se desînțează postul din cauza lipsei de elevi.

Detășările. — Art. 130. La detașări să se aibă în vedere în primul rând aducerea soților membri ai corpului didactic în aceeași localitate, apoi a soților funcționari publici, a fiilor lângă părinții bătrâni sau a celui care are sub îngrijirea sa orfani.

Detășările să se facă numai până la o dată fixă: 15 Octombrie cel mai târziu.

Limita de vârstă. — Art. 129. Alineatul I, dela acest articol, să se modifice în sensul că limita de vârstă pentru membrii corpului didactic primar, când urmează să fie pensionați din oficiu, să fie în loc de 65 de ani, cât se prevede în actuala lege, la 60 de ani.

Concedii. — Art. 138. Să se acorde concedii pentru studii învățătorilor care vor să-și perfecționeze cultura generală sau profesională înlesnindu-i aceasta prin acordarea dreptului de a-și plăti suplinitorul prin bună învoială atâta vreme, cât nu li se poate veni în ajutor, prin plata suplinitorului de către minister.

Comisiile de judecată și funcționarea lor.

Art. 144—148. Punerea de acord a articolelor respective din legea învățământului primar, cu articolele respective din legea pentru organizarea în funcționarea ministerului.

În Comisiunea Centrală de judecată să fie și un reprezentant al învățământului primar, pe lângă profesorii universitari, spre a lămuri anumite chestiuni pe care actualii membri ai Comisiei nu le cunosc îndeajuns.

Salariile corpului didactic primar. — Art. 156. Înscrierea în Legea Inv. primar a salariilor membrilor corpului didactic primar astfel:

Învățătorul provizoriu lei 4000 lunar; învățătorul definitiv cu lei 4500 lunar; învățătorul grad II lei 5000 lunar; învățătorul grad I lei 5750 lunar; învățătorul grad superior va obține sporul de 10 la sută la salariul său bugetar, inclusiv gradațiile.

La aceste salarii se vor calcula gradațiile respective din cinci în cinci ani, socotind 25 la sută o gradație, din leafa de bază arătată mai sus.

Gradațiile fac parte integrantă din salariu și sunt în total șase, afară de gradația militară, sau gradația de merit.

Învățătorii din zona eteroglotă. — Art. 158. Modificarea dispozițiilor acestui articol în sensul ca să nu mai fie socotite zonă eteroglotă județe întregi, ci numai anumite localități, care au majoritatea populației minoritară.

Sporul de salariu cuvenit învățătorilor ce funcționează în zona eteroglotă să se dea tuturor învățătorilor ce funcționează în comune minoritare, indiferent dacă ei sunt originari din alte județe sau localnici.

Întreținerea și construcția localurilor școlare. — Art. 160 - 183. Punerea de acord a dispozițiilor din legea învățământului primar, cu cele din decretul lege pentru organizarea și funcționarea comitetelor școlare, din legea pentru organizarea și funcționarea ministerului, din legea administrativă și legea municipiilor.

Învățătorii școlilor de aplicație. — Art. 203. Modificarea dispozițiilor legii din 5 Iulie 1934, în sensul că, concursul pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile de aplicație să se țină în fața unei singure comisii pentru toate posturile vacante din întreaga țară, iar nu ca în prezent la fiecare școală în parte.

Pentru acest examen să se publice programa de examinare.

Încadrarea membrilor corpului didactic primar din teritoriile unite. — Art. 223. Să se acorde un ultim termen până la care învățătorii din teritoriile unite care nu și-au valorificat drepturile privitor la încadrare să-și poată valorifica aceste drepturi.

Învățătorii licențiați. — Art. 231. Dispozițiile art. 231 din actuala lege să se modifice în sensul că, pe viitor învățătorilor definitivi cari au sau vor obține licența univesitară, să li se acorde pe baza titlului de licență în științe, litere sau filosofie, gradul I, nemai fiind obligați să depună examenul pentru gradul II și stagiul pentru gradul I.

Gradația militară. — Articol nou. Să se acorde gradația militară tuturor învățătorilor care au făcut războiul, indiferent dacă avea sau nu diploma de capacitate în acel moment, extinzându-se asupra tuturor seriilor 1918—1923.

Gradația militară să se acorde și învățătorilor din ținuturile alipite foști voluntari în armată română, ca și celor ce

au făcut parte din gărzile naționale ori au luptat în armatele aliate.

*

1. În Consiliul General al Educației (art. 81) secția Învățământului primar, în afară de reprezentanții ministerului — aleși dintre inspectorii și revizorii școlari — să fie 8 învățători de gradul I și o învățătoare dela școalele de copii mici — toți desemnați de Asociația generală a Învățătorilor — fără să se mai facă deosebire între învățătorii rurali și urbani și fără să se mai ceară condiția de funcționare la catedră în ultimii trei ani.

Maestrul agronom și maestrul de lucru manual — credem că n'au rost în Consiliul general al Educației.

2. În Consiliul Permanent, (art. 94) învățământul primar să fie reprezentat prin doi învățători de gradul I, desemnați de Asociația Generală a Învățătorilor, fără să se mai ceară pentru aceștia de a fi funcționat în control sau administrația școlară cel puțin doi ani.

3. În Comisia Centrală de Judecată (art. 104) pe lângă cei patru profesori universitari să mai fie un profesor secundar și un învățător (care vor participa la procesele membrilor învățământului din gradele respective).

Să se acorde Comisiei de Judecată dreptul de a hotări cu pedeapsa și suspendarea executării ei, potrivit principiilor din noul Cod penal art. 65.

4. Dela art. 137 — privitor la atribuțiile inspectorului șef al regiunii — pentru învățământul primar al Statului, să se înlăture dreptul «de a aproba listele de cărțile prezentate de direcțiunile școalelor».

5. Să se înlăture art. 180 — privitor la titularizarea unor organe de control — ilegal numite prin el putându-se aduce un rău imens învățământului.

În privința recrutării organelor de control, Asociația susține și va cere ministerului ca să se introducă concursul, așa cum s'a cerut și votat în Congresul general învățătoresc dela Timișoara.

CĂMINUL CULTURAL

— Spicuri din «Cartea Misionarului» —

III.

O dată cu votarea legii învățământului primar obligator, se credea, că tot ceea ce este de lipsă pentru răspândirea culturii în popor va fi îndeplinit. Dar a fost o iluzie înșelătoare acest crezământ. Frânturile de carte, învățate mai mult de silă din partea fiului de țăran, se spulberă aproape în totalitatea lor în mintea lui, în cei dintâi ani după absolvire. Abia mai știe în urmă cu vre-o 10—12 ani să sgârie un petec de hârtie cu iscălitura lui, ca să-și împrucesueze un frate, ori să-și vândă și cea din urmă fășie din pământul părințesc comerciantului evreu din comună, venit în sat de vre-o câțiva ani poate sărac ca viermele și ajuns în scurtă vreme să fie punctul hotărârilor în conducerea trebilor comunale, prin cuvântul său mios, spălat în apele vinarsului otrăvitor de suflete și trupuri, pe care îl administrează în doză puternică strănepoșilor lui Avram Iancu și ai celorlalți eroi ai neamului nostru, — cari au murit martiri pentru a pregăti desrobirea noastră din cătușele barbare ale popoarelor, ce ne-au stăpânit mii de ani.

De multe ori absolventul școlii primare, și încă nu cel mai mediocru, redevine analfabet, reducându-se astfel progresul școlii la un procent minim de cărturari, față de masa mare a poporului, care-i redusă la primitivism, dacă nu se amestecă în chestie «Căminul Cultural», ca să continue opera de luminare a masselor, începută de școala primară și terminată după 4 ori 7 ani, — cu rezultate nu tocmai favorabile în cele mai multe cazuri. Astfel stând lucrurile, «statul nostru e abia pe jumătate civilizată...» Munca, jocul, portul, cântecul, șezătoarea, colinzile, ori practicele religioase sunt aceleași acum, că și înainte cu vre-o 100—500, ori chiar 1000 de ani. Totul se moștenește prin tradiție.

În aceste condițiuni nu prea prielnice, lupta noastră misionară va trebui să lege școala cu viața și tradiția cu civi-

lizația. Toate acestea trebuie să se 'nvârtă în jurul Căminului Cultural, care va fi punctul de legătură între individ și neam, ori între sat și stat. El va fi o școală liberă a adulților, unde vor face pe dascălul, pe lângă cei dela școala primară și alți cărturari din sat, ca preotul, doctorul, primarul și alți fruntași comunali, cari vor trebui să-și dea silința cu toții spre a convinge poporul despre însemnătatea mare a unui Cămin Cultural, *desigur bine condus*. El va fi ca un far luminos de unde se va semnala orice mizerie, orice lipsuri, orice rău, ce va reclama o luptă urgentă de salvare, dându-se alarma pe toate căile posibile spre a fi curmat răul cât mai în grabă și spre a ajunge cât mai curând la binele individual și social, la pacea națională și religioasă, la echilibrul economic, industrial și comercial și la armonia ce trebuie să domnească, atât între diferitele categorii sociale ale unui stat, cât și între diferitele popoare.

Iată menirea unui Cămin Cultural.

Preot Valeriu Gr. Sima

BCU Cluj / Central University
*presedintele Căminului Cultural
 „Avram Iancu” — Nusfalău*

ACTIVITATE EXTRA-ȘCOLARĂ

CERC CULTURAL LA AGRIJ

Zia de 17 Ianuarie 1937 a fost o zi de adevărată sărbătoare pentru poporul din frunțașă comună Agrij - Sălaj, situată într'o frumoasă poziție pe Valea Agrijului la poalele Meseșului.

Membrii Cercului Cultural «Impăratul Traian», cu tot frigul strașnic ce a fost în aceeași zi, s'au prezentat la datorie și nelipsind nici unul, prezentându-se la Sf. Liturghie, de unde și mai întăriți în misiunea lor de apostoli ai culturii la sate s'au îndreptat spre școală pentru a-și desfășura programul stabilit.

Pe lângă membrii cercului cultural au mai participat la la ședință ca oaspeți Dșoara Elvira Tulbure, M. O. D. Simeon Hațiegan preot în Sângeorzul de Meseș și M. O. D. Ioachim Maxim preot local.

Sala de învățământ a Școlii primare de Stat, cu toate că s'au scos băncile afară, a fost neîncăpătoare pentru publicul ce s'a prezentat la această manifestație Culturală, unde pe lângă cei 125 de elevi ai cursului primar și complimantar, au participat aproape 400 de săteni și sătence, dornici de a primi cu cea mai mare bucurie sfaturile ce se dau în asemenea întruniri învățătoresți.

Programul s'a început la ora 11¹/₂ prin intonarea «Imnului Regal» cu elevii.

Urmează apoi cuvântul de deschidere rostit de către Dl. Petru Tulbure președinte Cercului Cultural, care prin cuvinte frumoase arată că în trecut Biserica și Școala au ținut aprinsă făclia naționalismului și a credinței în poporul nostru, spunând apoi că astăzi mai mult ca ori când, această colaborare între Școală și Biserică trebuie să fie tot mai stransă, cu atât mai mult cu cât nori grei ne amenință atât din răsăritul apropiat — Rusia — cât și din apus — Spania — unde Comunismul care este răzbușnarea deavalului asupra Creștinismului, își întinde tot mai mult ghearale pentru a distruge Biserica lui Hristos, arzând Bisericile și Mănăstirile și distrușgând prin moarte pe slujitorii lor.

În continuare spune că pentru a preveni răul, acum mai mult ca ori când trebuie ca să frecventeze Biserica, iar copiii să și-i trimită regulat la școală unde numai lucruri bune pot ca să înveje.

Urmează apoi desfășurarea programului cu elevii sub conducerea Dnei înv. Elena Țopp și a Dlui Dumitru Țopp dir. școlar, compus din poezii, cântece și dialoge. Publicul a ascultat cu atenția încordată întreg programul, dând dovadă de cea mai mare dragoste ce o are pentru asemenea întruniri culturale.

A stârnit mare admirație dialogul «Citind Ziarul» predat de elevii Pop Gherasim și Iepure Pamfil din cl. IV-a, în care se arată de ce e capabil să nășcocească un om care nu știe carte și care în naivitatea sa ar face ori ce numai țuica să iasă.

La mijlocul programului desfășurat cu elevii, și-a ținut conferința pentru popor Dl. N. Melingher înv. în Bogdana-Huta cu subiectul «Pericolul sectelor». Aducându-i-se la cunoștință Dlui conferențiar că în această comună nu există

nici macar un sectant, prin cuvinte meșteșugite a ținut încredată atenția publicului, arătându-le cât se simte de fericit de cele ce i s'au adus la cunoștință, și îndemnând publicul ca și pe mai departe se țină la credința noastră strămoșească, căci numai așa vom putea învinge pe toți dușmanii cari vreau să ne răpească cel mai scump bun care este Religia lăsată de strămoși.

Dl. conferențiar este un element tânăr, viguros și care promite mult.

După terminarea programului Dl. Președinte închide ședința mulțumind publicului pentru atenția cu care a ascultat desfășurarea programului, arătându-le că prin aceasta au dat dovadă că sunt iubitori de cultură și de tot ce e bun și frumos.

M. O. D. Ioachim Maxim preotul local, în numele Dsale și a credincioșilor, mulțumește Dlui Președinte și tuturor membrilor cercului cultural pentru munca depusă, dorind că asemenea manifestațiuni culturale să se repete cât mai des.

După o pauză de 10 minute se începe «Ședința intimă» la care s'a ținut de către Dl. Dumitru Țopp lecția practică cu subiectul «Localități Istorice din provincia noastră» cu cl. III-a.

Punctul II a fost conferința intimă cu subiectul «Organizare fizică a tineretului» în cadrul O. E. T. R. Străjeria, ținută de Dl. Teodor Goia dir. școlar în Răstolț.

Urmează apoi critica lecției și a conferinței la cari au luat parte aproape toți membrii cercului cultural în frunte cu Dl. Președinte, iar după o critică temeinică și bine motivată, atât lecția practică cât și conferința intimă le declară de Foarte bine reușite.

Au mai urmat apoi unele discuții de interes general după care Dl. Președinte Petru Tulbure închide ședința la ora 4 p. m.

Pe urmă toți membrii Cercului Cultural iau parte la masa comună obicinuită, unde petrec în cea mai perfectă colegialitate, iar pe urmă îndreptându-se apoi fiecare spre comuna unde îl așteaptă greaua dar laudabila muncă de educator a noilor generații, cari mâine vor forma cetățenii scumpei noastre «Patrii întregite».

D. Țopp.

UN FRUMOS INCEPUT

Prima ședință a „Cercului cultural No. II. Șimleul-Silvaniei“.

Cercul cultural No. II. Șimleul-Silvaniei a conducătoarelor din plasele Șimleu și Crasna și-a ținut prima ședință în ziua de 31 Ianuarie a. c., în localul grădinei de copii, din comuna Ip, jud. Sălaj, sub președinția Dșoarei conducătoare Eugenia Ungur, de față fiind Dnele Cornelia Bude, Viorica Sabău și Dșoarele Maria Radu, Cornelia Zancu, și Maria Oros conducătoare, — membre a cercului.

La orele 14, s'a început ședința intimă, cu lecția practică de model: «Exerciții de atenție și memorie vizuală», ținută de către Dșoara Maria Oros, precedată de conferința Dșoarei Eugenia Ungur, despre «Exerciții senzoriale».

Discuțiile judicioase ce au urmat, la cari au luat parte toate membrele prezente, au fost adevărate lecții, despre felul cum trebuie procedat în predarea lecțiilor — jocuri, copilașilor ce sunt încredințați conducătoarelor, spre a fi modelați sufletește în vederea viitorului, în vederea perioadei din școala primară. Totodată aceste discuții au constituit pentru învățătorii prezenți, un exemplu de felul cum trebuie discutate problemele de interes profesional: obiectiv în cadru științific!

Atât conferința, cât și lecția au fost foarte bine reușite.

S'a trecut apoi la desfășurarea programului ședinței publice, printr'un frumos cuvânt de deschidere, ținut de către Dșoara Eugenia Ungur, din care radiau sfaturile și învățăturile pentru buna creștere a copiilor, bazată pe morală și naționalism. Programul format din poezioare, cântece și jocuri, executate de către elevii grădinei de copii, sub priceputa conducere a Dșoarei Maria Oros, precum și conferința populară a Dșoarei Maria Radu despre «Insemnătatea grădinelor de copii,» au fost bine reușite și au constituit pentru populația prezentă, o adevărată sărbătoare de înălțare sufletească.

Ședința s'a terminat la ora 17.30.

E interesant și de remarcat faptul, că deși este prima ședință culturală a conducătoarelor — și ca orice început prezintă mari greutatea, — ea a fost bine succasă și a avut un adânc răsunset în rândurile populației din comună. Aceasta dovedește calități de bună conducătoare și organizatoare a Dșoarei președintă și solidaritate în muncă neprecupețită a colaboratoarelor Domniei-Sale, cari în cap de iarnă grea, s'au deplasat la depărtări mari, spre a aduce și împrăștia sămânța învățăturilor bune, celor ce le așteaptă cu sete! Să le ajute Dumnezeu și viitorul să le rezerveze mulțumirea rezultatelor și mai frumoase!

Vasile Pordea,
într. — Ip.

NOUA LEGE PENTRU EXAMENUL Gr. II.

În urma dezastruosului rezultat al examenului de înaintare de grad II. din sesiunea Decembrie 1936, s'a votat de legea — de mai jos — care fixează un examen de lichidare pentru învățătorii candidați la gradul II.

«Art. 1. Prin derogare dela Art. 119 din legea învățământului primar, Ministrul Educației Naționale este autorizat să fixeze un nou examen pentru data de 15 Martie 1937, în vederea clarificării situației învățătorilor candidați și respinși la examenul de gr. II. în sesiunea Decembrie 1936.

Art. 2. Vor putea trece acest examen excepțional și învățătorii care n'au putut fi înscriși la ultimul examen, dacă vor împlini condițiunile de admisibilitate prescrise de legea învățământului primar, până la data 15 Martie 1937.

Art. 3. Celelalte condițiuni ale examenului de gr. II. rămân cele prevăzute de legea învățământului primar.

Dl. Ministru al Educației Naționale și-a însușit acest proiect de lege, în senzul, că acest examen de lichidare, se va ținea în Aprilie c. indiferent de rezultatul revizuirii lucrărilor scrise ale învățătorilor respinși la ultimul examen.

PAGINA BĂNCII.**Balanța de Verificare**

Incheiată pe ziua de 31 Decembrie 1936, înainte de
pregătirea operațiunilor pentru incheierea bilanțului.

No. crt.	Denumirea conturilor	S U M E L E		S O L D U R I L E	
		Debitoare	Creditoare	Debitoare	Creditoare
1	Cassa	4559675	4420188	139487	
2	Imprumuturi	5360915	2961830	2399085	
3	Capital Social		1580000		1580000
4	Asociați Capital	83291	27424	55867	
5	Impozite	19975		19975	
6	Salarii	67500		67500	
7	Depuneri spre fruct.	364736	876576		511840
8	Mobilier	2500		2500	
9	Cheltueli generale	4212		4212	
10	Tabloul Agricol	27000		27000	
11	Fond de rezervă		70813		70813
12	Dobânzi la depuneri	1807		1807	
13	Diversi creditori	29570	67390		37820
14	Fond cultural		31905		31905
15	Fond imobil		26848		26848
16	Dividende	21764	81292		59528
17	Primă de Muncă	19250	20000		750
18	Diurne și transporte	22400		22400	
19	Societatea de ajutor	297865	520825		222960
20	Dobânzi și Beneficii		262883		262883
21	Fond de ajutor	7000	60098		53098
22	Fond de Rez. Soc.		4275		4275
23	Fond pt. reslit. col.		20542		20542
24	Diversi debitori man.	962031	488564	473467	
25	Diversi creditori man.	551784	763597		211813
26	Diverse venituri		95167		95167
27	Fond efecte publice		7000		7000
28	Efecte publice	50000		50000	
28	Cota ministerului		11778		11778
30	Dobânzi datorate	1028	757	271	
31	Fond dob. dat.		1028		1028
32	Imprimare		1413		1413
33	Cheltueli de adm-ție		52110		52110
34	Conturi soldate	183058	183058		
	Total	12637361	12637361	3263571	3263571

Se certifică de noi exactitatea prezentei balanțe de verificare.
Director, D. Mărgineanu. Contabil, V. I. Bălăneanu.

Situație de Casă

Incheiată pe ziua de 31 Decembrie 1936.

INCASĂRI

PLĂȚI

dela recip. No. 1—837—1936 incl.

dela bonul No. 1—453—1936 incl.

No. crt.	Denumirea conturilor	SUME Lei	No. crt.	Denumirea conturilor	SUME Lei
1	Sold dela bilanț	116696	1	Imprumuturi . .	3013863
2	Asociați capital	27424	2	Dividend cap. . .	21764
3	Depuneri spre fructificare . .	379190	3	Depuneri spre fr.	364736
4	Imprumuturi . .	2961830	4	Dobânzi la dep.	1807
5	Dobânzi și beneficii	190535	5	Diurne și tpoarte	22400
6	Imprimare	1413	6	Salarii	67500
7	Dobânzi datorate	757	7	Salarii de plată .	12000
8	Cheltueli de adm.	52110	8	Cheltueli gen. . .	4212
9	Societ. de ajutor	354225	9	Div. deb. man. . .	1702
10	Diversi debitori manuale	475495	10	Primă de muncă	19250
			11	Tabloul agricol	27000
			12	Diversi creditor	29570
			13	Societ. de ajut.	229640
			14	Div. cred. man.	577769
			15	Fond de ajutor	7000
			16	Impozite	19975
				Totalul plăților	4420188
				Sold la 31 Dec.	139487
	Totalul incasărilor	4559675		Total	4559675

Se certifică de noi exactitatea prezentei situații de casă fiind în conformitate cu registrele.

Director,
D. Mărgineanu.

Casier,
P. Popescu.

CRONICA - INFORMAȚIUNI

— **REDAȚIONALE.** Din motive tehnice, străine de voința noastră, revista apare în Nr. dublu pe Ian. Februarie. Anexăm și cuprinsul revistei pe anul 1936.

— **Rectificare.** La pagina 332 a revistei punct 6 s'a cules greșit: „In anul 1924” în loc de „In anul 1934”. Rugăm pe toți cetitorii să binevoiască a face convenita rectificare.

— **Căsătorie.** Dș. Elvira M. Mărgineanu și dl Locotenent Felician V. Boțan își anunță căsătoria pentru 21 Februarie 1937. Felicitări!

— **Cum s'a sărbătorit ziua de 24 Ianuarie 1937 la Nușfalău.** În ziua de 24 Ianuarie a. c. s'a ținut la Nușfalău iarăși o serbare națională cu caracter antirevizionist. Au luat parte autoritățile din comună și un public foarte numeros din Nușfalău și jur. S'au remarcat: Dr. Ionel V. Pop, adv. în Șimleu; Schill Victor, șef de serviciu la Primăria Șimleu; notarii Rugan, Tărnovean, Cădar, Mergheș și Dulfu cu familiile; Sacs Henrich, directorul firmei „La Roche și Darvas” din Nușfalău cu familia; Dr. Simion Petri, medic de circumscipție, cu familia; George

Mateescu perceptor, cu familia; Eugen Kara farmacist, cu familia; învățătorii Rogneanu și Gozariu; familiile Bruchenthal, Cozari, Hect, etc. etc. — Au fost vre-o 800—1000 persoane.

Programul serbării s'a desfășurat astfel:

La ora 11 a. m. s'a oficiat un „Te-Deum” petru M. S. Regele, din partea pâr. Valeriu Gr. Sima, președintele Căminului Cultural „Avram Iancu” din Nușfalău, după care a urmat *Cuvânt de deschidere*, rostit de către inv. Vasile Mușșanu. S'a executat apoi „Imnul Regal” cu elevii Școlii primare de stat, iar inv. Vasile Pordea dela Ipp a rostit *Cuvântul festiv*, atingând chestiunea apărării pământului nostru strămoșesc cu orice jertfe. A urmat apoi: „Hora Unirii”, cor; — *Rugăciune de 24 Ianuarie*, declamare; „Urmașii Romei”, declamare; „Sună Buciumul”, cor: — „România” declamare și dansuri naționale, executate de elevele cursului supraprimar după care s'a primit *defilarea elevilor și-a tinerilor premilitari* din subcentrele Ipp și Nușfalău.

Programul s'a continuat seara la ora 20, începându-se cu un *Cuvânt de deschidere*, monolog comic predat de către inv. Vasile Pordea din Ipp, după care On. Domn teolog Gh. Sabou dela Șimleu ro-

stește o inimoasă *cuvântare* cu caracter *antirevizionist*. A urmat executarea mai multor *doine și romane* cu instrumentul muzicuța de către dl. Ștefan Moțiu dela Gara C. F. R. din Șimleu și lectură despre „*Adevărata și falsă cultură*” din „*Cărtea Misionarului*”, făcută de învă. Vasile Mureșianu. Preotul Valeriu Gr. Sima execută apoi „*Luceafărul serii*”, solo voce, acompaniat la armoniu de învă. Végh Béla, directorul Școlii confes. reform., iar elevul Ștefan Petri declamă poezia „*Rugăciune*” de Stamatiad; apoi învă. Vasile Mureșianu execută doina „*Pe marginea Dunării*”, solo de voce acompaniat de lăutari, urmându-i piesa de teatru „*Unirea noastră sfântă*”. Intre acte a concertat învă. Gaidoș Andrei din Cehoslovacia executând mai multe *cântece cehoslovace* iar dș. Ileana Roman dela Jibou a declamat cu mult talent poezia „*Unirea*” de d-na Smara.

Programul serbării s'a încheiat cu *dans* care a ținut până în zorii zilei următoare. S'a observat o singură lacună, ce trebuie îndreptată pe viitor: programul, din diferite motive, nu s'a putut desfășura în întregime în acelaș local. *Un participant.*

— **In luna Mai a. c.** Se împlinesc 200 ani de când al treilea episcop român unit cu Roma, martirul Ioan Inocențiu Micu Clain, își mută reședința dela Făgăraș la Blaj. Această aniversare, din ini-

țiativa desp. central al „Astrei” Blăjene, se va sărbătorii cu fastul cuvenit.

— **O manifestație românească la granița de Vest.**

Învățătorimea sălăjană din plasa Tășnad, având o credință nestrămutată în puterile de viață ale națiunii noastre și dornică de a fortifica spiritualicește cea mai primejduită din granițele scumpei noastre Țări, s'a fixat un bogat și select program de activitate extrașcolară colectivă.

Din acest program de fortificare în spirit național românesc a hotarelor noastre, face parte și manifestația din seara zilei de 31 Decembrie 1936 (Revelionul), care a avut loc în centrul plasei, la Tășnad.

Notăm din programul acestei manifestații următoarele:

„Domnul Isus Cristos”, de D. G. Kiriac, „Badea meu”, de A. Bena și „Mândruțiță Dodă” bucăți muzicale exetate de Soc. Corală „Doina Eriului” a învățătorilor din plasă sub conducerea măiestră a distinsului învă. dl Ionel Curea.

Dl G. Moigrădeanu președintele asoc. învățătorilor din subsecția Tășnad, a rostit un cuvânt de deschidere, arătând care este misiunea învățătorimii române din aceste părți.

Au fost și două declamări: „Doina” de G. Coșbuc, declamată cu deosebit simț de d-na Maria Curea și „Pământ străbun”, de G. Buznea, declamată de îndeobște cunoscutul

și talentatul inv. dl I. Curea.

Tot cu această ocazie, prin rostul inv. I. Ardeleanu-senior s'a comemorat și repausatul învățător erou Teodor Mureșanu (1881—1921), stejar în falanga luptătorilor pentru desrobirea națională, culturală, economică și politică a Românilor Sălăjeni, fruntaș în luptele prin care școala ș'a dat ultima contribuție la realizarea unei aspirațiuni de veacuri: unitatea național-politică a Românilor și modest dascăl în Blaja-Tășnadului.

O deosebită impresie a făcut numerosului public, interpretarea comediei într'un act de Maurey „Recomandația”, cu următoarea distribuție: Directorul: dl Moigrădeanu, dl Mill — Ioan Curea, Ușierul — dl T. Sonea.

Programul artistic s'a încheiat cu bucata muzicală „Trăiască România” de Ivela.

Conducătorul corului, dl Ion Curea, s'a dovedit a fi și un admirabil director de scenă.

Notăm cu deosebită satisfacție că toți intelectualii români din plasă și jur au fost la înălțime; peste toate micile nevoi cotidiene au ținut să fie prezenți la această manifestare dascălească.

După program s'a petrecut până n zori într'o atmosferă și dispoziție plăcută, rar întâlnită la petrecerile din Tășnad.

Pe lângă deosebita reușită morală, s'a realizat un venit net de 7.200 lei, cu cari învățătorii au creat un fond de

excursie pentru cunoașterea frumoasei noastre Țări. Ais.

— **Mica înțelegere a învățătorilor.** În ziua de 1 Noiembrie c., s'a ținut la Praga congresul jubilar al Asociației învățătorilor cehoslovaci, pentru serbarea a 10 ani dela înființarea Asociației. La acest congres au luat parte ministrul instrucțiunii Franke, numeroși învățători cehoslovaci precum și reprezentanți ai învățătorilor din diferite țări. Din partea învățătorilor români a participat președintele Asoc. gen. D. V. Toni care a ținut în limba franceză o impresionantă cuvântare dezvoltând ideia înființării Micei Înțelegeri a Învățătorilor. Ideia care a fost acceptată de congres și chiar de ministrul instrucțiunii publice cu multă însuflețire.

În aceste vremuri când se agită de către toți dușmanii țării noastre ideia revizionismului, această înfăptuire ar cimenta și mai mult legăturile sufletești ale popoarelor din Mica Înțelegere.

— **Pedepsirea neprezențării la post.** Ministerul educației naționale a hotărât ca învățătorii numiți în toamna aceasta cari nu se vor prezenta la post timp de 30 zile, și nu vor avea nici o motivare, să fie considerați demisionați.

— **Front unic pentru o dreaptă salarizare.** Asociația generală a învățătorilor a aderat la frontul unic de luptă al tuturor organizațiilor de sa-

lariați publici, pentru înlăturarea actualei salarizări atât de nedreaptă pentru toți cei cari dau Statului toate puterile lor fizice și intelectuale.

În comitetul conducător a fost ales dl D. V. Toni, președintele Asociației noastre, alături cu al Asoc. prof. universitari, al Asoc. prof. secundari, al Asoc. generale a clerului ortodox, președintele Federației generale de salariați publici, al Asoc. pers. de poștă și telegraf și al federației Asociațiilor funcționarilor C. F. R.

Acest comitet va lua toate măsurile pe care le va socoti necesare pentru aducerea la îndeplinire a tuturor dezideratelor salariaților publici.

— **Examenul de definitivat al învățătorilor.** Învățătorii, cari sunt obligați să se prezinte la examenul de definitivat, trebuie să înainteze cererea de înscriere prin revizoratele școlare, serviciile locale de învăț. respective, care vor întocmi tablouri și le vor înainta președinților comisiilor examinatoare, cu dosarul cererilor și proceselor verbale de inspecții.

În aceste tablouri vor fi trecuți toți învățătorii și învățătoarele dela școlile primare și învățătoarele dela școlile de copii mici (grădini de copii) cari la 1 Aprilie 1937 au trei ani de funcționare efectivă în învățământul primar, având la bază diploma de învățător și sunt titulari la data ținerii examenului, fiind obligați să

se prezinte la examenul de definitivat, la data de mai sus.

Învățătorii cari nu sunt originari din cele 19 județe din zona culturală cu populație eteroglotă și cari au 12 ani de funcționare efectivă în învățământul primar cu diploma de învățător și sunt titulari la data ținerii examenului și și-au luat angajamentul în scris, vizat și aprobat de minister, că vor funcționa 10 ani în aceste județe, au dreptul să fie înscriși la acest examen.

În acest tablou vor fi trecuți și învățătorii și învățătoarele cari au fost respinși de 2 ori la examen pentru că nu au obținut media cerută de lege (7.00) sau cei cari nu s'au prezentat de două ori nemotivat la examen, cum și învățătorii licențiați numiți cu titlul provizoriu.

Vor fi trecuți în tablou și învățătorii respinși a 3-a oară la examenul de definitivat din Aprilie 1936, cari au urmat cursurile de recepție instituite prin această decizie și cari la terminarea lor au fost calificați „mulțumitor” iar dacă nici la acest examen nu vor reuși, vor fi îndepărtați din învățământ.

Învățătorii respinși de trei ori la examenele de definitivat date în sesiunea Aprilie 1935 inclusiv, precum și cei neprezenți nemotivat de trei ori până în prezent, nu au dreptul să mai dea examenul de definitivat.

Tabloul va cuprinde numele învățătorilor, școala unde funcționează, starea ci-

vilă, școala normală pe care a absolvit-o, anul obținerii diplomei de capacitate, data și numărul ordinului de numire cu titlul provizoriu, pedepsele suferite și pentru a cătea oară este chemat la examenul de definitivat fiecare candidat.

Trecerea la altă comisie nu se admite, ulterior se va comunica școala normală unde se va ține examenul pentru candidații dintr'un județ.

Acei învățători cari nici la al treilea examen nu au obținut media 7.00 sau absentează a treia oară nemotivat încetează în mod obligatoriu de a mai face parte din corpul didactic, conform legii.

În afară de condițiile de stagi, candidații la examenul de definitivat trebuie să dea dovadă că în timpul stagiului: în primul an au împlinit condițiile din legea veche (1924), iar pe ultimii doi ani, următoarele dispozițiuni din legea din 1934: Au predat la o școală primară completă cu 7 clase, cel puțin un an; au avut frecvența regulată de elevi; au alcătuit și ținut în ordine carnetele individuale ale elevilor și au ținut la zi textele de pregătirea lecțiilor; au luat parte în timpul provizoratului la cel puțin cinci șezători culturale și au ținut acolo cel puțin două conferințe cu caracter local (cultural, social-economic); au făcut și predat cursuri cu adulții; au făcut coruri cu elevii și au predat: învățătorii, lucru manual sau practica a-

gricolă cu băeții, iar învățătoarele, lucrul de mână și gospodărie cu fetele.

Organele de control vor menționa în procesele verbale de inspecție, dacă aceste condițiuni au fost împlinite.

Fără împlinirea acestor condițiuni, învățătorii candidați nu vor putea fi înscriși la examen.

— **Ministerul Educației Naționale** a dispus ca, în cursul anului școlar, să nu se mai facă nici o schimbare în starea școalelor primare (scindări, contopiri, transformări în școli mixte, înființări, alipiri și despărțiri de circumscriptii școlare).

Revizorii școlari vor face astfel de propuneri numai în Iulie și August, spre a putea fi rezolvate până la începutul anului școlar.

— **Ministerul Educației Naționale** a hotărât că numirile de învățători făcute pe 15 Noembrie 1935 cu drept de stabilitate, sunt numiri cu titlul provizoriu și ca atare învățătorii din această categorie au dreptul la salariu, gradatie și transferare, ca toți cei numiți cu titlul provizoriu.

— **Comisiile regionale de judecată a membrilor corpului didactic secundar și primar.** Au fost numiți pe termen de trei ani următorii membri în comisiunile regionale de judecată a membrilor corpului didactic secundar și primar.

La regiunea II Oradea:

Dnii: președinte, Constantin Doboș, consilier la Curtea de Apel din Oradea.

Supleant, Cornel Cărpinișanu, consilier la Curtea de Apel din Oradea.

Membrii: a) Pentru învățământul secundar:

Ordinari: Teodor Neș, profesor la Liceul „Em. Gojdu” din Oradea.

Ion Pop, profesor la Liceul „Em. Gojdu” din Oradea.

Supleanți: Petru Fodor profesor la Liceul „Em. Gojdu” din Oradea.

Nicolae Mihuliu, profesor la Liceul comercial, Oradea.

b) Pentru învățământul primar:

Ordinari: Ambrozie Catona înv. grad I, din Oradea.

Nicu Anghel, înv. gradul I, din Oradea.

Supleanți: Vasile Văleanu înv. grad I, din Oradea.

Vasile Vornicu, înv. grad I, din Oradea.

— **Rezultatul definitiv de la examenul de înaintare la gradul II al învățătorilor din regiunea Oradea.** La 22 Ianuarie a. c. s'a încheiat situația definitivă a examenului de înaintare la gradul II, al învățătorilor prezenți la centrul Oradea. Comisia examinatoare dela acest centru a fost de o severitate excesivă. Au căzut mulți învățători, clemente de valoare.

Au fost înscriși 342 învățători. S'au prezentat la proba scrisă 317. Admiși la proba

scrisă 111 și reușiți definitiv la toate probele 94 învățători. Astfel procentul celor reușiți, la Oradea este de 29,8%.

Dăm mai jos numele celor reușiți repartizați pe județe.

Județul Maramureș:

Ananie Vasile, comuna Oncești; Bărsu Margareta, Sighet; Berinde Ioan, Dragomirești; Chioralia C-tin, Borșa; Dobrin Gheorghe, Moisei Ișv.; Donea Volumina, Siget; Fodor Vasile, Desești; Lenghel Petru, Bărsana; Mureșan Gh. Sighet; Teodorescu Paul, Virismort; Vancea N. Borșa; Vlad Ioan, Brebu; Veneșcu Dumitru, Vișeu de Sus.

Județul Satu-Mare:

Alboiu Hortensia, din Baia-Spriei; Barbu Ileana, Pomi; Barbu Ioan, Pomi; Chermeș Vasile, Bogiș; Ciocârlan Constanța, Satu-Mare; Costea Viorica, Satu-Mare; Duchiu State, Batiz; Filip Ioan, Pusta Dorolț; Foltoș Ionescu Vasile Aciuș; Giurgea Ion, Mădăras; Lemnian Olimpiu, Ferneziu; Mare Naghi Ioan, Craidorolț; Nițaș Gh. Batiz; Orha Avram Necopoi; Orha Veturia, Necopoi; Pop Florentina, Satu-Mare; Pop Cornelia, Satu-Mare; Pop Lucreția, Homorodul de Mijloc; Sălăgean Al. Pișcari; Silaghi Mihai, Ferneziu; Teianu Vasile, Satu-Mare; Zima Sempronia, Tebești.

Județul Sălaj:

Achim Iuliu, Tiream; Aciu Ioan, Curtiușeni; Ardelean Ioan, Sărauad; Ciobotaru Gh. Dobrin; Cionfi Traian, Supu-

rul de Jos; Dulfu Ștefan, Tohat; Fălăuș Victor, Cehul-Silvaniei; Fănățeanu Corneliu, Chieșd; Gălgău Gh. Guruslău; Iliș Coriolan, Șimleu; Lazar Ioan, Andrid; Oșianu Valeriu Crasna; Plăian Valeria, Șimleu; Radu Vasile, Săcășeni; Savinescu Vasile, Marna.

Județul Bihor:

Anastasiu Elvira, Cefa; Andornic Stelian, Marginea; Boboc Gh. Feneriș; Bulzan Mihail, Oșorhei-Vii; Bologan Gh. Drăgești; Baciș Florica, Sărând; Chirila Ana, Tilecuș; Chirița Oprea, Dobrești; Caba Zoie, Alparea; Cristea Gh. Săcueni; Dornea Elena, din Inand; Dornea Iosif, Inand; Dărăbăneanu Ion, Sântandrei; Druță Florean, Săldăbagiu; Diaconescu Marin, Păulești; Farcaș Anton, Tulca; Floruțiu Gavril, Tria; Gorun Dumitru, Tileagd; Guiaș Cornelia, Vașcău; Georgescu Angela, Oradea; Gavrilete Iuliu, Vașcău; Georgescu Victoria, Pielroasa; Cviaș Iosif, Ianoșda; Cviaș Emeric, Sânic-Român; Gal Gh. Ghida; Ignat Emilia, Oradea; Laslo Aneta, Oradea; Lăzureanu Florean, Ucuriaș; Moțiu Gh. Ciumeghiu; Munteanu Ion, Petreu; Munteanu Ion, Bratca; Negrea Grigorie, Biharia; Olaru Aurel, Aueșu; Oprescu Constantin, Cherin; Olău Moise, Miheleu; Pantiş Florica, Căcuciu-nou; Pecingine Gh. Mădăras; Păunescu Pavel, Fughiu; Popescu Al. Regina Maria; Rugina Dumitru, Beliu; Todan Antoniu, Săcueni.

Teculescu P. Ioan, comuna

Desa (j. Dolj); Lazar Maria, Nicoleşti (Ciuc); David C-tin, Popești (R.-Sărat).

— **Invățători cu titlu definitiv.** În Monitorul Oficial Nr. 15 din 20 Ianuarie 1937 a apărut decretul regal prin care se acordă titlul definitiv în învățământul primar următorilor învățători din j. Sălaj, care au reușit la examenul de definitivat luat la Oradea în Aprilie 1936. Titlul definitiv se acordă pe ziua de 1 Septembrie 1936: Pupăză Vasile, Stârciu; Mitu Elena, Gălpăia; Iancu Gh. Carei; Marton Elisabeta, Ghenciu; Poenariu Ioan, Cioara; Radu Ilie, Stâna; Bog Vasile, Benezat; Lucăciu Ana, Șimian; Tătaru Ioan, Orțița; Moș Gh. Horoat; Pop Coriolan, Silvaș; Ardelean Augustin, Sărvăzel; Chiorean Gh. Boianul-Mare; Fărcaș Veturia, Buciumi; Onac Rozalia, Tășnad; Sima Margareta, Vârșolt; Sonea Teodor, Boian; Târnoveanu Florica, Unimăt; Buda Vasile Peceiu; Toma Ioan, Ciglean; Buteanu Aurel, Șamsud; Deac Rozalia, Bicaz; Năghi Emilia, Cehul-Silv.; Năzhi Ion, Iliușa; Onac Vasile, Tășnad; Siura Emil, Ban; Vanca Valeriu, Bănișor; Blendea Leon, Iaz; Chișiu Vasile, Sâncraiu; Foltoș Ioan, Ghirolt; Fanea Nicolae, Brâglez; Hațieganu Livia, Sângeorz; Iliuțiu Ana, Bălan; Iscru Ștefan, Subcetate; Pinteș Maria, Dersida; Pop Maria Aluaș, Pria; Radu Constantin, Romita; Terheș Maria, Aghireș; Terheș Grigore, Halmăjd.

CĂRȚI

— „*Din țara lui Alb Împărat*“ Basme, pentru toate vârstele de Mihail Lungeanu, Laureat al Academiei Române. Acesta e titlul noului volum al distinsului scriitor Mihail Lungianu, de 3 ori premiat de Academia Română. Cuprinde 12 basme, al căror miez e cules din gura poporului, dar redade într-o formă plină de măiestrie și de farmec.

În prefață și 'n introducere se arată mare însemnatate a acestui material, menit să creeze o mitologie română, care a inspirat pe a celorlalte popoare, socotite până azi ca promotoare ale culturii noastre, în deosebi Romanii și Grecii.

Prin basmele acestea se reconstitue, ca prin o dără neștearsă, trecutul nostru religios și politic, ajungând la concluzia, că neamul românesc e cel mai vechiu popor al rasei albe, născut și trăit neclintit pe șeaua Carpaților dela începutul începutului.

Toate miturile din vechea noastră credință, Moșul care face ziua din noapte, depănând fire albe p'un ghem și desdepănând fire negre de pe altul, păcatul de moarte al stingerii focului viu, luarea de către Făt frumos a apei vieții, a tinereții fără bătrânețe, a cocoșului și raței de aur dela Ileana-Sânziana, păzită de două zgârne, una numai c'un ochiu în frunte și

alta doar c'un dinte 'n gură și 'nconjurată de șerpi, și apoi aducerea de struguri vindecător de boli, din viile năzdrăvanilor, desrobirea fetelor de 'mpărat și uciderea zmeilor, prin ajutorul calului năzdrăvan și al paloșului vrăjit, omorârea balaurului, sau scorpiei, ba și a faurului Vulcan, a bourului și a vulturului cu sprijinul de uriaș, al piticului, al lotrului și al atâtor animale, păsări și alte mici lighioane, vitejia lui Făt-frumos, fiu al lui Negru, or al lui Alb, Lal, sau Ler împărat, numindu-se Aldea, Frunză Verde cel viteaz, Piperuș, Verdeș, Voinic înflorit, Ologilă, Novac, Iorgovan, Tatomir, Dragoș, în luptă cu Roșu împărat și cu atâtea obejdii, răutatea 'mpărătesei înfumurate, care dă morții pe copila ei, pentrucă i se spunea că e mai frumoasă decât ea, cum și nedreptatea lui Alb, or a lui Lal împărat, față de soția, or de ficele lor, cari concep din înghițirea unei frunze, sau a unui piper, or din sorbirea nectarului dintr'o floare, toate se'nșiră admirabil, într'un stii poetic și 'ntr'o limbă aleasă, presărată cu minunate provincialisme și arhaisme, dându-se acestor creațiuni literare coloritul specific românesc și oltenesc.

Glosarul dela urmă tălmăcește aceste ziceri, cari plac și încântă, după cum arătările

din introducere uimesc prin noutatea lor și edifică în tragerea unor părții noi în privința preistoriei noastre.

Scris pe 'nțeleșul și gustul tuturor, mici și mari, săteni și orașeni, volumul acesta e merit să fie citit cu mult folos de 'ntreaga suflare românească.

A apărut de Crăciun în 272 pagini cu prețul de 55 lei, în editura «Cugetarea» care, prin editarea lui, a adus un mare serviciu culturii noastre naționale.

— „Pe marginea unei cărți” C. Graur : Cu privire la Franz Ferdinand. Iată o carte nouă, cu un titlu surprinzător. Și tocmai bun ca să ne evoce strigoiile unor ziduri vechi. Pe cine-l mai preocupă azi mortul dela Artstetten? Pe care Român îl mai poartă gândul la sicriile-crăiești din cripta mânăstirii Capușinilor?

O răsfoiesc. O galerie de portrete uitate. Un muzeu de figuri istorice. O arhivă de mărunțișuri politice, corespondențe și memorii de regi, miniștri și diplomați, din slova cărora am văzut reînviindu-mi o clipă pajura cea cu două capete. Am revăzut Hofburgul și Ballplatzul de altădată, cu întreg cortegiul lor de umbre... *Trebuia* s'o citească. Și nu-mi pare rău de loc.

Citind-o, am găsit în paginile ei lucruri cunoscute, cu anexe și digresiuni mai puțin interesante. Am găsit însă o sumedenie de lucruri necunoscute și extrem de in-

teresante. Unele deadreptul revelatoare. Acestea din urmă constituie esența cărții și-i justifică rostul. În centrul unui vast material memorialist, pe care autorul — ziarist da bogate resurse — l-a orânduit cu metodă, se concentrează autentic figura lui Franz Ferdinand. Acela care a fost *o mare nădejde* pentru noi, Românii din Transilvania. Desnădăjduiți de atâtea lupte sterile, începusem să vedem în arhiducele moștenitor pe mântuitorul de mâine al unui neam, «care de mult așteaptă o dreaptă sârbătoare».

Iar în ziua de 28 Iunie 1914, când glontelee dela Serajevo l-a răpus, noi l-am jeli. Și am rămas cu sufletul întunecat, ca omul care-și vede steaua norocului căzând de pe cer.

Ei bine, e suficient să parcurgi un sfert din documentele reproduse de dl C. Graur ca s'ajungi la convingerea, că toți acei care și-au plăsmuit din Franz Ferdinand un idol, au fost frați de cruce cu Badea Cârțan.

Idolul a fost un simplu Habsburg — de lut.

Credința noastră a fost o iluzie deșartă, ca atâtea altele «Legenda» e spulberată acum definitiv. La lumina documentelor postume, ideile fundamentale ale lui Franz Ferdinand, concepțiile lui politice și sociale, ies la iveală ca secretul unei scrisori ascuns în cerneală simpatică.

Iată-l: «militarist extrem,

catolic fervent, reprezentând vechea tradiție monarhică în cea mai deplină accepțiune». În puținele concesiuni acordate, sub presiunea spiritului modern, de unchiul sau Franz Iosef, nepotul vedea tocmai pricina de căpetenie a slăbirii monarhiei, pe care el o vroia mare și puternică, suspusă înlăuntru și temută în afară. Vroia doar încetarea conflictelor naționale și politice în sânul monarhiei, numai pentru ca să poată duce războiul, pe viață și pe moarte, cu vecinii: cu Serbia, cu Italia și cu Rusia. Numai din punctul acesta de vedere făcea pe aliatul naționalităților (în special pe protectorul Românilor și al Cehilor), de simpatia cărora avea nevoie ca sperietoare, pentru cerbicia și aroganța Budapestei, care nu aproba nici un spor de cheltueli pe seama armatei, decât în schimbul unor avantagii politice. Spirit dezordonat, temperament pasional și lipsit de consistență, a fost o vreme, când Franz Ferdinand proceea o «Austrie Mare», o împărăție federală (Ucenicul acestei himere a fost la noi Dr. Aurel Popovici și alții...). Mai târziu, arhiducele ar fi acceptat ideia federalismului, ca pe urmă să mai treacă prin diferite metamorfoze, fără ca vreuna din ele să însemneze o autonomie sau o egalitate de drepturi politice pentru noi, Românii din Transilvania și Bucovina. Dimpotrivă, el a fost, care a avut grija, în 1914, ca împăcare cu Româ-

nii, încercată pro forma de contele Tisza, să nu se facă. Ați înțeles? Omuț, care promitea o «Austrie Mare», modernă și unită, în care popoarele să trăiască în pace și onor, rămăsese tot la metodele perfide ale lui Metternich. Tot la vechea deviză habsburgică: *divide et impera!*

Horia și Moții lui au putut să creadă că Iosif II se prăpădește cu firea de dragul iobagilor valahi. Dar, după pățania lui, a lui Avram Iancu și a Memorandiștilor, te întrebă în adevăr: cum am putut fi atât de naivi să ne mai răzimăm de umbra aceleși trestii imperiale? Românofilismul lui Franz Ferdinand n'a fost decât vechiul clișeu al gogoriței din Schönbrunn. Habsburgii și acoliții lor nu învață nimic și nu uită nimic.

Iată învățătura, care se desprinde din paginile acestei cărți și care-i împrumută o notă de actualitate pentru zilele noastre, când spectrul Habsburgilor pare a se proiecta din nou pe firmamentul Europei.

Gh. Teibure.

— „*Solidarismul*“. *Un nou ideal și crez social-politic al vremii, de Ion C. Șbiru.* (Tipografia Românească Caroi 1936). — La finea anului 1936, care și-a dat nu demult obștescul sfârșit, a apărut lucrarea „*Solidarismul*“ — un concentrat studiu politico-social — datorit dlui Ion C. Șbiru. Autorul, dl I. C. Șbiru, recte Ion Cleja, este un eminent învățător din

generația tânără, cunoscut mai ales ca ziarist și ca un aprig luptător pentru câștigarea și respectarea drepturilor noastre profesionale. Ca factură spirituală, e un idealist incorigibil. De altmintreli toți clejenii — mulți ca frunza și buni ca pâinea caldă — sunt la fel. Tătăl dsale, Ilie Cleja, a fost unul dintre cei mai harnici dascăli din Maramureșul vevodal. În timpul dominației maghiare dascălul dela Bârsana era un stâlp al românismului și un caracter de o ținută clasică. Astăzi, acest bătrân de omenie, trăește retras la Năsăudul grăniceresc. Nu e bătrân însă decât în sens fizic. Sufletul i-a rămas tot tânăr. E, deci, natural ca și descendenții săi să meargă pe linia cea dreaptă, — pe linia muncii, cinstei și a românismului intransigent.

Politica, așa cum se practică azi în țara noastră, te desgustă. E o mârșevenie. Demagogia degradantă, reaua credință, lipsa de scrupule morale, minciuna, necinstea și abuzul secret atribute pe care marea majoritate a politicastrilor noștri și le-au însușit ca dogme, ca principii dirigitoare. Cluburile politice sunt fondate, în cea mai largă măsură pe interesul de gașcă. Interesul individual primează. Grija pentru prosperarea generală, pentru colectivitate este minimă, e aproape inexistentă. Și, fiindcă ticăloșii nu sunt sancționați, cluburile ținând la dălcăușii electorali, ca ursoaica

la puii săi, jaful în averea publică e înspăimântător.

Treburile nu pot merge însă tot așa la infinit, căci ne prăbușim. Se impune o reacțiune formidabilă, o reacțiune de însănătoșare a vieții noastre publice. Colegul I. C. Șbiru a înțeles acest lucru. Și a luat ca cetățean conștient, o atitudine de frondă. Studiul său „Solidarismul“ nu reprezintă altceva decât reacțiunea împotriva putregaiului. Dacă împotriva concepției sale politice am putea formula anumite obiecțiuni, apoi în contra gândului și a intențiilor bune, ce se desprinde din cele 200 și ceva de pagini, nu avem nimic de zis. Intenția i-o subscriem sută la sută. Deasemeni și drasticele măsuri preconizate pentru reprimarea delictelor care pulverizează forța nației. Pedepsa cu moartea împotriva jefuitoarelor avutului public, a asasinilor și a organizatorilor de cluburi anarhice, francmasonice și de spionaj, e o măsură admirabilă.

Și, absolut necesară pentru că răul a pătruns atât de adânc în organismul vieții noastre publice, încât prin legiurile în funcție, nu se poate înălțura.

În cartea sa Ion C. Șbiru, formulează (partea IV-a) un program complet de guvernământ, un program izvorit din noua doctrină a solidarismului social. Concepția e largă și dovedește o intensă preocupare și un nemărginit dor de muncă în folosul colectivității. Aprecie eforturile autorului și

il felicităm pentru curajul său civic. Într'adevăr, e o mare naivitate să se creadă că numai vendetele politice notorii (care de obicei se înalță pe căi piezișe) dețin soluțiile cele mai fericite. Lozinca: „Muncă, pâine, economie, ordine, cinste, legalitate și dreptate. Totul pentru Nație, Țară și Rege prin solidaritate națională și socială“ e o lozincă care trebuie să fie împărtășită de toți cetățenii conștienți din țara aceasta. Se poate un mai frumos și ideal crez politic? E o chemare țisnită din profunzimile instinctului nostru etnic.

Și nu e o întâmplare că astfel de chemări sunt propovăduite de învățători. Pentru că învățătorii întotdeauna au fost exponenții și expresia cea mai fidelă a vrierilor și aspirațiilor națiunii. „Solidarismul“, lucrarea prietenului Ion Cleja-Șbiru, e un indiciu elocvent că învățătorii români merg pe linia cea dreaptă a destinului românismului. — Solidaritatea național-socială se impune azi cu atâta hotărîre ca niciodată. Dar pentru ca noul stat, așa cum îl vede Ion C. Șbiru prin prisma cristalină a idealismului, să devină o realitate, este nevoie mai întâiu de o regenerare morală. Iar această regenerare nu se va produce decât atunci când elementele cinstite, elita vieții noastre sociale, se vor solidariza și vor alcătui un mare front de reacțiune dărză și perseverentă împotriva putregaiului.

Ion Berinde.

Simion Oros:

Almanahul Dascălilor noștri 1919—1935.

E un volum frumos de 180 pagini, cu zeci de fotografii ale dascălilor sălăjeni. Felicităm pe autor pentru gândul avut de a însemna pe scurți viața și luptele învățătorilor noștri. Dacă Plutarh a însemnat biografia câtorva personalități ilustre, să fi îndemn generațiilor, dl Oros a săvârșit o faptă demnă arătând nu numai activitatea pedagogică, deci profesională, a învățătorilor români din Sălaj, dinainte și după unire, ci și luptele lor pentru cultura românească și pentru idealurile naționale.

În afară însă de aceste biografii dascălești, cari arată faptele personale ale atâtor entuziaști ai culturii române — și pentru care împrejurare acest almanah ar trebui trimis tuturor școalelor normale, să servească drept lectură atâtor viitori dascăli, — cartea cuprinde un studiu asupra „Evoluției școlii și progresul realizat în învățământul primar din județul Sălaj dela unire (1919—1934)“. Se descrie apoi pe larg jubileul alor doi dascăli frunțași Gh. Pteancu și Ioan Mango.

Deosebit de valoroase sunt însă acele câteva documente publicate la sfârșitul „Almanahului“ despre trecutul Asociației Învățătorilor din jud. Sălaj 1870—1935. Din aceste însemnări, reiese lupta înaintașilor dusă cu atâta jefă pentru a apăra școala românească în Sălaj.

Apariția acestei cărți înseamnă un moment cultural la noi. Dorim să fie, pe lângă recompensa meritată a muncii dascălești din trecut, cartea din care să prindă curaj generațiile viitoare de dascăli. G. M. După „Gazeta Sălajului“. Vom reveni.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și execută întocmai.

No. 73—1937. **Broșurile dlui Andrei Crăciun profesor, Oradea.** Mult Stimat d-le Revizor, deși știu că aveți parte de multe solicitări din partea autorilor de cărți și poate sunteți plictisit de atâtea cereri ce vi se adresează mereu, totuși subsemnatul vă rog să binevoiți a acorda cuvenita atențiune celor ce urmează: De câteva zile am scos de sub tipar broșura „*Al cui e Ardealul*”? (conferință de 1 Decembrie) în care ca într'un film apare zgâduitul trecut al Românilor ardeleni și mărețele lupte date pentru înfăptuirea României Mari. Se găsește de vânzare la principalele librării din țară și la subsemnatul. Peste câteva zile î-mi apare conferința „*24 Ianuarie*”, apoi „*Zece Mai*” și „*150 ani dela sfârșitul lui Horia*” scrise toate într'o formă atrăgătoare, având câte-o copertă artistică, simbolică, de profesorul pictor N. Irimie. Prețul unei broșuri 12 lei. La o comandă de peste 100 exemplare, fac reducere de 2 lei la exemplar. Exemplarele de onoare pentru Dvs, și d-nii subrevizori de control, cari se vor ocupa cu această chestiune de însemnată importanță pentru d-nii învățători, le trimit cu primul colet ce va fi comandat prin Dvs. Achitarea se va putea face la ridicarea proximalului salariu. Cu onoare Vă rog să binevoiți a aduce cele de mai sus la cunoștința d-lor învățători din județul Dvs. și încă în timpul cel mai scurt posibil, deoarece broșura prima și a doua acum sunt de actualitate. Permitemi-mi, Domnule Revizor, să Vă atrag atențiunea în special asupra broșurei: „*Al cui e Ardealul*”? care — după părerea tuturor care au citit-o — este cel mai potrivit răspuns antirevizionist. Dat fiind prețul extrem de redus, dela sine se înțelege, că subsemnatul prin aceste broșuri nu urmărește altceva, decât servirea Neamului. Primiți, Vă rog, Domnule Revizor cele mai bune urări de anul 1937. Oradea, la 7 Ianuarie 1937. Andrei Crăciun profesor de istorie, Oradea.

No. 69—1937. **Obligațiivitatea limbei române în birouri.** Cabinetul Prefectului de Sălaj, No. 488—1936 Conf. Domniei-Sale Domnului Revizor școlar. S'a observat că și acum după 18 ani dela unire, în serviciile publice continuă ca funcționarii să vorbească în alte limbi străine decât cea oficială a Statului, Limba Română. Art. 126 din Constituțiune este categoric în ceea ce fixează singura limbă oficială, a Statului, acea română. Faptul că unii funcționari vorbesc încă în birouri alto limbi străine, este un semn de sfidare a limbii oficiale, a autorității și a sentimentului național, ceea ce constituie infracțiunea nerespectării Constituției, abaterea cea mai gravă dela îndatorirea de funcțio-

nar, ce trebuiește fără nici o cruțare sancționată pe cale disciplinară. Pentru a pune capăt odată acestei situațiuni dăunătoare chiar prestigiului nostru de român, Vă rugăm să bineviți a dispune înlăturarea întrebuintărei limbelor străine în oficiu, pentruca astfel, și acei cetățeni cari în curs de 18 ani n'au manifestat nici măcar bunăvoința de a se înțelege în românește cu poporul dominant, vor observa că în fine ei au nevoie de a cunoaște limba Statului, și nu autoritățile, limba lor. Pentru observarea strictă a acestor dispozițiuni precum și sancționarea cazurilor ce se vor ivi în viitor, în rândurile funcționarilor, de sub ordinelor Dvs., apelăm la sentimentul Dvs. ce trebuie să-l aiba un Român la granița țării. Zălau, la 29 Decemvrie 1936. Prefect, Dr. M. Gurzău. Subprefect, I. Lobonțiu.

No. 3—1937. **Infiiințarea Eforiilor Sanitare în comunele rurale.** Serviciul Sanitar și de Ocrotire al Județului Sălaj No. 1083—1936. Domnule Revizor școlar. Avem onoare a Vă trimite aci anexat în copie ordinul Inspectoratului General Sanitar și de Ocrotire Cluj, dat în conformitate cu ordinul Min. M. S. O. S. cu No. 107374 din 15 Decemvrie 1936, cu privire la infiiințarea Eforiilor Sanitare în comunele rurale, în cari intră ca membrii și d-nii învățători, cu rugăminte să binevoiți a dispune d-lor învățători, ca să dea tot concursul d-lor binevoitor d-lor medici de circumscripții atât în formarea acestor Eforii sanitare, cât și în funcționarea lor. Zălau, la 2 Ianuarie 1937. Medic Primar de Județ, Dr. Lazar. — Copie. Inspectoratul General Sanitar și de Ocrotire Cluj No. 11345. Circulară, Domnul Medic. Ministerul Sănătății cu ordinul No. 107874 din 15 Decemvrie 1936 ne face cunoscut, că urmărind a asigura populației noastre rurale o cât mai bună asistență medico-sanitară, dorește a se pune cât mai neîntârziat în practică dispozițiunile legii și regulamentului Eforiilor Sanitare și de Ocrotire. În acest scop Vă rugăm să binevoiți a lua următoarele măsuri: Se vor forma Eforii Sanitare în fiecare comună rurală, fiecare având în programul său și câte un dispensar Medical. La conducerea Eforiilor vor lua parte Medicul circumscripției ca președinte al Eforiei, toți învățătorii din comună, preotul paroch, notarul și primarul, cum și câțiva fruntași cari ar putea fi folositori în orice chip Eforiei respective. Aceste Eforii se vor ocupa intens de starea sanitară a satelor, de propagandă igienico-sanitară în masele populare, de administrarea localului Dispensarului, de chestiunea băii populare și mijloacelor de deparazitare și desinfecție, de combaterea subalimentației și de protecția mamei în cursul ultimelor două luni de sarcină, de protecția copilului la toate vârstele. În localitățile în cari nu există localuri speciale de Dispensar, se va forma un comitet de construcție care va lucra de acord cu comitetul Eforiei sanitare, căreia îi va preda localul la terminare. În localitățile în cari există deja un local de dispensar, Eforia sanitară va avea în permanență grijă de desvoltarea lui și întreținerea

perfectă a localului și materialului. Ministerul a intervenit pe lângă Departamentele Instrucției Publice, al Cultelor și Internele, pentru ca aceste administrațiuni să dea ordinele cuvenite organelor locale, pentru a participa cu interes și căldură la organizarea Eforiilor. În ce privește Medicii de circumscripții, Ministerul așteaptă ca ei să desvolte o activitate plină de tact și de patriotism, întrunind în mânăchiiu toate inițiativele și bunăvoințele locale, în scopul de a realiza o conlucrare efectivă și armonioasă, dela care se poate aștepta cel mai mult bine pentru populația țării noastre. În rapoartele Dvs. periodice Vă rugăm să binevoiți a ne arăta, tot ceea ce se va realiza în această direcție, prin care se oferă medicilor un mijloc aigur de a-și arăta puterea de muncă și de inițiativă personală. Cluj, la 28 Decembrie 1936. Inspector General Sanitar și de Ocrotire, Dr. Barițiu. Șef de secție, Indescifrabil.

Foarte interesant. Muzeu Maritim. Domnule Revizor, Pentru ca școlile primare din acest județ și oraș să aibe fiecare Muzeu Maritim, este foarte necesar, fiind foarte ușor la învățământ pentru elevi și eleve și chiar pentru domni dascăli s'ar simți nevoia de ușurință cu muzeu. Așa dar, respectuos vă rog să binevoiți a se aduce la cunoștință Onor. Dir. Școlilor primare, să dea comanda pe adresa mea de mai jos, pentru a le trimitte diferite plante acvatice naturale de mare și cum se numește fiecare, cu prețul de 25 lei, colecția întreagă. Am lăsat așa de convenabil ca să am mai multă clientelă, având în vedere criza financiară. Spre neîntârziere, Onor. Direcțiuni sunt rugate să se grăbească cât mai urgent posibil cu ordonarea, pentru ca materialele să le aibe primite pentru demonstrare, însă comanda nu o primesc de cât prin numerar, nici decum cu timbre pe cale oficială sau ramburs, întrucât cu timbrele n'am ce face, iar cu rambursul costă de 2 ori mai mult decât costul colecției întregi. Așa dar, eu cun primesc comanda prin numeral imediat expediez prin poștă coletul în alt sens, mult mai eștin, ca Onor. Direcțiuni să nu mai plătească nimic la primirea coletului, adică costul total este de 25 lei, primit. Cei cari vor timite bani de urgență, pe lângă plante vor primi gratuit vietăți naturale de mare: stridii, sifed, etc. precum și piatră ca sticla din care se face ipsos. Tot odată Vă mai rog a-mi face un bine, a se aduce la cunoștință și cursului secundar despre această circulară, neavând posibilitatea de a răspândi prezenta în stil mai extens, la care circulară cu onoare Vă trimit mai jos în copie și autorizația Ministerului Instrucțiunii No. 182.696—1935. I. Mitrică-Isvor, Villa Dr. Z. Stănescu, Mangalia jud. Constanța. — Copie. Min. Instr. No. 182696—1935. Ca răspuns la petițiunea Dvs., prin care cereți permisiunea să furnizați plante acvatice școlilor, Vă facem cunoscut că Ministerul luând și avizul Inspectoratului școlar respectiv, a aprobat să Vă adresați Dvs. direct școlilor unde

doriți să furnizați. p. Director, Al. Voinescu, Șeful serviciului, Indescifrabil.

No. 4246—1936. **Depunerea cotei din rabatul manualelor didactice.** Comunicăm în copie ordinul Min. Instr. Publ. Dr. Inv. Primar No. 146.864 spre conformare. Domnule Revizor școlar, Vă atragem din nou atențiunea asupra ordinului circular No. 134062—1936, referitor la depunerea cotei din rabatul manualelor didactice pentru fondul de asistență „Dr. Anghelescu“, la Banca Națională. Puneți în vedere învățătorilor, să se conformeze întocmai dispozițiilor din acest ordin, cunoscând că acei ce se vor abate, vor suferi și pedepse disciplinare, pe lângă reținerca din salariu a sumelor nedepuse. Revizorii școlari și subrevizorii, cu ocazia inspecțiilor ce vor face, vor verifica neapărat operațiunile în legătură cu procurarea manualelor și vor raporta Ministerului, pe cei ce n'au executat aceste dispozițiuni. Pentru a înlătura confuzia ce s'ar putea produce, precizăm că cota de 10 % se socotește la rabatul până la 20 %; 15 % se socotește la rabatul dela 20—30 %. Personalul de control este direct răspunzător de executarea prezentului ordin. p. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, Subdirector, Theodorescu.

Nr. 4006—1936. **Avizul Serviciului Sanitar la edificarea Școalelor.** Comunicăm în copie avizul Serv. Sanitar circumscripția Tașnad, Nr. 271—1936 spre știre. De Revizor Școlar, Zălau. Cu onoare Vă rog să binevoiți a dispune organelor Dv subordonate ca la edificarea școlilor să se ia și avizul nostru. Altfel să întâmplă, că postulatul elementar de geamuri pe o singură latură stângă, nu se respectă. Nici geamuri în dreapta nici în fund nu-și au rostul. Noi cerem pe zidul din stânga 1⁵ parte geamuri. În fiecare lună inspectăm *pe ori ce vreme, fieștcare comună*, deci depinde numai de puțină bunăvoință, ca această colaborare să se facă. Dr. Nicolae Pop medic de circumscripție.

Nr. 5561—1936. **Inființarea Societății pentru Protecția Animalelor, Florilor și Arborilor.** Societatea pentru Protecția Animalelor. Nr. 1709—1936. Dlui Revizor Școlar, Zălau-Sălaj. Avem onoare a vă anexa în copie intervenirea noastră făcută prin adresa cu Nr. 1003 din 25 Iunie 1936, către Dl. Ministru al Instrucțiunii Publice cu privire la organizarea de asociațiuni școlare în care elevii să fie îndemnați să iubească natura și animalele. Asemenea și răspunsul Dlui Ministru al Instrucțiunii Publice cu Nr. 103473—1936 Serviciul B., cu privire la această intervenire. Comunicându-vă cele ce urmează cu onoare vă rugăm, Domnule Revizor, să binevoiți a dispune să se repete tuturor direcțiunilor școalelor primare, ca să ia cunoștință de ordinul Ministerului și cu ocazia începerii anului școlar, Domnii Directori să și procedeze la organizarea acestor asociațiuni în sensul Statutelor, de pe care alăturăm 3 exemplare ca model.

Suntem în așteptarea răspunsului D-voastră, cu privire la această inițiativă frumoasă și educativă. Primiți vă rugăm, Domnule Revizor, asigurarea stimei noastre. Președinte, Remer Anselme. Secretar General, C. Tisescu. — Copie după adresa S. P. A. Nr. 1003—1936 către Ministerul Instrucțiunii Publice. Domnule Ministru, Din multe părți ale Țării și mai ales din Ardeal și Basarabia suntem solicitați de către Dnii președinți ai filialelor noastre de protecțiune al animalelor, ca să li se dea concursul spre a se organiza prin școli asociațiuni școlare sub conducerea Dlor Directori și Diriginți ai școalelor respective, asemenea asociațiuni, cari să îndrumeze tinerile generații spre iubirea naturii și a animalelor, după modelul statutului alăturat. Cei mai mulți Directori de școli au și organizat prin școli asemenea organizațiuni în urma vechei D-voastre aprobări dată, prin Inspectoratele Învățământului Secundar și Revizoratele primare. Dar, vremurile au trecut și la conducerea școalelor au venit alți profesori și învățători cari nu cunosc dispozițiunile și aprobarea On. Ministerului. În toate școalele și Liceele Militare avem înființate asemenea asociațiuni școlare și ni s'a relatat cazuri emoționante, când elevii au ajutat căruțele sătenilor la urcușuri, ca să ușureze poverile grele puse asupra animalelor de tracțiune, făcând apoi morala sătenilor cum trebuie să se poarte cu animalele. Asemenea conferințele ținute prin sate cu privire la alte animale și pasări ce se găsesc prin jurul unui cămin gospodăresc. Și în fine dela diversele asociațiuni de pe la școlile din Basarabia, unde elevii școalelor au devenit adevărați străjeri ai protecțiunii animalelor și câmpurilor. De aceea avem onoare, Domnule Ministru, a vă ruga să a binevoiti a continua aprobarea Domniei Voastre din trecut și a da ordin tuturor școalelor să înființeze în școli asemenea asociațiuni școlare cari nu pot aduce decât bine Țării, căci deprinzând caracterul copilului cu dragostea de natură și animale îl va înobila și îl va transforma pentru mai târziu în iubitor de pământ și patrie. Primiți vă rugăm, Domnule Ministru, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni. Președinte, Remer Anselme. Secretar General, C. Tisescu. — Copie după adresa Ministerului Instrucțiunii Publice Nr. 103.473 din 15 Iulie 1936 către S. P. A. Domnule Președinte, Avem onoare a vă face cunoscut că în sensul adresei Dvs. Nr. 1003—1936 s'a dat dispoziții școalelor pentru organizarea de asociațiuni școlare unde elevii sunt îndemnați să iubească natura și animalele. p. Ministru, A. Ivașcu. p. Șeful serviciului, D. Teodorescu. — Statut asupra organizării unei filiale de S. P. A. cu elevii școlii formând o asociațiune școlară cu scop educativ și cultural. 1. Se înființează cu elevii școlii din județul ..... orașul ..... comuna ..... „Societatea pentru Protecția Animalelor, Florilor și Arborilor“. 2. Societatea înnumără membrii activi pe toți elevii școlii dela cl. I-a până la cl. VII. precum și pe orice flăcău sau fată din sat ce-și ia obli-

gația să respecte întotdeauna punctele ce urmează: 1. Nici un membru al societății nu va lovi nici un animal, nici nu-l va înjura, nici nu-l va blestema. 2. Nu-l va chinui jucându-se, cu nici un fel de vietate. 3. Nu va prinde păsările, nu va umbla după cuiburi și pui. 4. Va apăra oricând orice vietate căzută în mâna vre-unui copil rău. 5. Va ruga părinții să nu bată și să nu pună greutăți mari pe vite. 6. Va îngriji de hrana și curățenia vitelor de lângă casă. 7. Fiecare membru va distruge măcar un cuib (numai cu ouă) de cioară; această pasăre fiind rău făcătoare. Nu-i admis a se atinge de un cuib, în care au ieșit însă puii. 8. Fiecare membru va sădi măcar un pom sau copac în această primăvară și îl va îngriji în curtea sa. Cei mai mari trebuie să învețe altoirea. 9. Nu va rupe crengile, nu va svârli cu bețe după fructele pomilor. 10. Va lua parte în echipele de distrugere a omizilor care mănâncă frunzele pomilor și aceștia se usucă. 11. Va sădi flori ce înseninează sufletul. 12. Nu va rupe mlădița chiar a celui mai sălbatec arbore. 13. Va denunța celorlalți membri pe cei cari nu se supun acestor porunci, va căuta să-i îndrepte și la urmă îi va scoate din mijlocul asociației, dela ori ce fel de joc și petrecere a ei. 14. Toți membrii vor asculta orice ordin al Șefului Societății, pentru deprinderea acestui bun obicei. 15. Dintre elevii școlii se vor premia în fiecare an trei elevi, dându-li-se diplome pentru activitatea și zelul lor în îndeplinirea însărcinărilor ce au avut. Societatea pentru Protecția Animalelor. L. S. — S. P. A. București 1904.

No. 5681—1936. **Important. Identificarea tuturor familiilor românești înstrăinate și înscrierea copiilor în școli cu numele lor românesc.** Comunicăm în copie ord. Min. Educației Naț., Dir. Inv. Primar No. 202.232—1936 spre conformare întocmai. Domnule Revizor, Au trecut 18 ani dela Unire și cu toate deciziunile ce am dat, sunt informat că în școli încă se mai găsesc copii români cu nume înstrăinate. Starea aceasta de lucruri trebuie să înceteze. Învățătorii trebuie să știe că Românii, în regiunile invadate de străini, au fost cel puțin tot atât de numeroși și chiar mei numeroși de cât aceștia, dar că vitregia vremurilor i-a făcut pe unii să-și piardă limba, pe alții credința sau și limba și credința. Sunt însă destule mărturii săle arate, că, acolo au fost Români. Un nume românesc transformat, un cimitir ortodox sau greco-catolic, o bisericuță părăsită, limba vorbită de bătrâni în viață, etc., sunt atâtea motive cari trebuie să îndemne pe un învățător, pe ei cari păstrează și sunt datori să promoveze tezaurul neamului, să refacă starea de viață românească din trecut în sate, necum să mai dăinuiască, să existe în școli copii de Român cu nume înstrăinat. Readucerea la, viață și conștiință românească, la limba și credința strămoșească sunt imperative categorice ale școlii și a slujitorilor ei. Chemarea și datorile învățătorilor în aceste părți ale țării, sunt mult mai no-

bile și mai grele, ceea ce a făcut să li se acorde anumite privilegii profesionale. Trebuie să se arate oamenilor prin conferințe șezători, convorbiri, vizite acasă, etc., că azi este stăpânire românească, să-i simtă puterea, să li se arate că n'are de ce să le mai fie teamă, a simți, a vorbi și a se închina românește; că ei au fost întotdeauna și sunt mai mulți decât străinii cari au venit peste ei, că azi ei sunt stăpâni în țare lor și au o datorie sfântă către țară și neam, să se lapede de limba și credința străină, socotind-o ca un păcat pentru cel care o mai ține. O intensă și susținută activitate trebuie dusă prin școală în această privință. Un copil de Român nu mai trebuie lăsat sau înscris în școală cu nume străin, iar familiile lor trebuie neapărat readuse la românism. În vederea aceasta vă rog să atrageți atențiunea tuturor directorilor de școli primare, ca în unire cu administrația, cu reprezentanții bisericii românești, cu asociațiile culturale românești și orice bun român, să procedeze la identificarea tuturor familiilor românești înstrăinate și la înscrierea copiilor în școli cu numele lor românesc. În toate comunele se va stărui să se alcătuiască monografia comunei, un memorial al comunei din cele mai îndepărtate vremuri, dela obârșia ei. Legoa învățământului primar vă dă puțința, în regiunile eterogloate, să puneți directori fără respectarea gradelor, învățători cu sentimente și înțelegere românească; acolo unde în fruntea școlilor se găsesc elemente de origine străină, potrivit năzuințelor școlii și culturii românești, veți lua măsuri imediate să fie înlocuiți dela locurile de conducere. Este o elementară rațiune că pentru promovarea culturii românești și trezirea conștiinței de neam, trebuie la conducere elemente pur românești și pasionate în îndeplinirea datoriei lor. Ministru, Dr. Anghelescu. Director, Petre Ghițescu.

Nr. 409—1937. **Publicațiile dlui Mihail Lungianu.**

„Domnule Revizor, În Ianuarie anul trecut, v'am trimis într'un plic o scrisoare tipărită, însoțită d'un apel, de mai multe reclame pentru scrierile mele, de 2 liste de înscriere a celor doritori să le procure și o carte postală timbrată, cu adresa mea, pentru răspuns, rugându-vă să binevoiți a-mi da un concurs eficace pentru răspândirea lor printre d-nii învățători. Aceasta după ce, din 1929, am trimis diferite apeluri, toate fără răspuns, acelu revizorat. Deși ați avut în față luni de zile până la premiile școlare, totuși nu numai că n'ați binevoit să faceți nimic în sensul dorințelor mele, dar n'ați găsit cu cale, că e c vilizat lucru, să-mi înapoiati imprimatele, cari au costat bani, ori măcar să-mi trimiteti, c'un răspuns de refuz a orice servicii, cartea postală timbrată, care-mi aparține. Volumele „Comoara lui Prâslea“, „Povești“, cum și „Făpturi și Năstimir“, legende pentru toate vârstele, la cari se referea apelul meu, au fost distinse de Academia Română, în sesiunea de Mai anul trecut cu marele premiu I. Eliade Rădulescu. În toate țările inaintate, in deosebi în Franța, când un

scriitor e încununat cu laurii Academiei, ori ai altor societăți culturale, e 'ndată cunoscut pretutindeni, lucrările căutate, editate și reeditate și autorul nu mai duce grija zilei de mâine. Deși această premieră este a treia dată de Academia Română scrierilor mele, oficială și înaltă apreciere, de care nu s'a bucurat până 'n prezent nici un alt scriitor al nostru, deși Ministerul Instrucțiunii Publice a trimis circulări peste circulări, toate costisitoare și excepțional date, pentru procurarea lor, și deși mai toate revistele și ziarele, în deosebi cele din provincie, au publicat dări de seamă elogioase, n'am avut decât două comenzi dela comitetul școlar al comunei Zăicani, jud. Botoșani și dela căminul cultural „Pr. Gh. Lupu“ din comuna Arsura jud. Fălciu, pentru câte o colecție și a unui domn învățător din Vâlcea și a unui preot din Vlașca, pentru câte un volum, în afară de comanda făcută de d-na revizor școlar al jud. Ilfov, Elena Dinu, pentru un număr de volume îndoit decât cel oferit. Ce să zic despre această stare de lucruri? Am vizitat, în urma unei delegații, comună cu comună, câteva județe și am găsit, că nu se citește nimic la sate, iar dacă pătrunde pe ici pe colo câte o scriere, pătrund de cele proaste, în deosebi otrava lui Hertz. Cât despre biblioteci, mai ales cele date de Casa Școalelor, s'au găsit existând prea puține și acelea prin poduri ori pivnițe la d-nii învățători. Am găsit 2 organizate și răspândite, dar nici una la zi cu lucrările apărute. Scrierile fundației regale „Principele Carol“ — ne mai vorbinde de altele și cu atât mai puțin de ale mele, — sunt necunoscute în cea mai mare parte din sate. Fiind greu bolnav, peste 8 luni de zile, n'am avut timpul a evidenția în destul această tristă stare de lucruri. De acum în colo complectând cercetările, o voi face din plin și răspicat, ca să se audă și să se țină minte peste secole. Când se va constata marele gol cultural al poporului nostru — și să ferească Dumnezeu când se va trage consecințele acestei stări de lucruri — răspunderea, în prima linie, o vor avea „apostolii“ lui și în primul rând căpeteniile lor, cari n'au știut și n'au voit să stimuleze înclinațiunile și bunăvoințele, în tragerea de părții sănătoase la sate pentru consolidarea sufletului românesc. Odată cu această scrisoare, a cărei redactare regret că n'a putut să fie pătrunsă de un spirit de optimism, cum sunt toate scrierile mele, vă trimit un nou apel pentru înjgheizarea unei societăți de colportaj a „cărții bune“ și o dare de seamă asupra noului volum al meu „Din țara lui Alb împărat“, rugându-vă, ca, în cel mai rău caz, să restituiți odată cu acestea și convertul precedent, cu listele ce cuprindea, împreună cu cartea postală timbrată, rămânând să fac aprecierile ce se cuvin, în loc de mulțumiri, pe cari ași voi să vi le adresez și de astă dată din toată inima. Sperând să vizitez județul d-voastră în curând, vă zic la revedere, ori care va fi urmarea acestei a doua scrisori, Mihail Lungianu, București str. Princișatele Unite, 2 Vila I, s. V“. — Recomandăm cărțile

dului M. Lungianu cu toată căldura pentru bibliotecile școlare și populare.

Almanahul Învățătorilor sălăjeni, lucrare în care autorul a depus în decurs de câțiva ani, o muncă asiduă urmată de o nețărmurită dragoste față de tagma învățătoarească. Se arată în linii generale lupta dată în trecut de Asociația învățătorilor sălăjeni pentru a se menține în spiritul ei românesc așa după cum a fost înființată dela început. Paginile în cari se descrie sărbătorirea unui coleg după o muncă de 50 ani, face cinste nu numai autorului, ci întregului corp didactic. Biografiile învățătorilor trecuți la pensie, asemenea este un act prin care se omagiază aceia, prin a căror muncă s'a întărit sufletul românesc de pe acestea plaiuri. Intrucât această lucrare nu poate să lipsească din nici o bibliotecă românească o recomandăm atât pentru d-nii învățători cât și pentru bibliotecile școlare.

Nr. 582—1937. Transferările în învățământul primar pe 1937. Comunicăm în copie ordinul Ministerului Educației Naționale, Nr. 27.826—1937, spre știre și conformare pentru cei interesați. — Domnule Revizor, Avem onoare a vă aduce la cunoștință că în Monitorul Oficial Nr. 31, partea II, din 8 Februarie 1937, s'a publicat posturile devenite vacante până la 1 Ian. 1937, în inv. primar urban și rural din întreaga țară. Vă rugăm să binevoiți ca de urgență să aduceți la cunoștință membrilor corpului didactic primar, care doresc să fie transferați în posturile publicate vacante sau care eventual ar deveni vacante prin transferările altora, să facă cereri de transferare pe care le vor înainta până la 1 Aprilie 1937, Inspectoratului școlar al regiunii respective, în care sunt titulari. Transferările se fac cu îndeplinirea și aplicarea strictă a dispozițiilor stabilite prin art. 123, 124 și 125 din legea învățământului primar din 5 Iulie 1934, precum și art. 69 aliniatul 3, modificat prin legea art. unic publicată în Monitorul Oficial Nr. 93 din 19 Aprilie 1935. Cererile vor fi însoțite de avizul motivat al Inspectorului școlar respectiv, iar în cazul când sunt mai mulți solicitanți pentru acelaș pos', candidații vor anexa la cereri și acte prin care să facă dovada dreptului de a fi preferați în ordinea indicată de art. 124 diu lege. Când transferarea se cere pentru o școală primară din altă regiune decât aceia în care învățătorul este titular, Inspectoratul școlar regional, care a primit cererea, este obligat, conform art. 123 aliniat 3 din lege, ca până la 15 Aprilie 1937, să o înainteze Inspectoratului școlar al regiunii unde se găsește școala la care învățătorul a cerut transferarea. Această cerere va fi însoțită de avizul motivat al Inspectorului primar respectiv. Tablourile de transferări se vor întocmi pe județe, iar cererile învățătorilor vor fi grupate pe localități și eventual pe școlile solicitate, urmând a fi trecute chiar în tablou în acest fel, și cu respectarea

tuturor dispozițiilor art. 124 din legea învățământului primar. Până la 30 Aprilie 1937, veți înainta tablourile Ministerului. p. Ministru, Indescifrabil. p. Director, Indescifrabil.

Posturile vacante la școlile primare din jud. Sălaj.

A) Școli urbane.

1. Carei Nr. 1, postul 6, bărbat; 2. Carei Nr. 2, p. 3, b.; 3. Șimleul-Silvaniei Nr. 1, p. 2, femeie; 4. Șimleul-Silvaniei Nr. 1, p. 5, f.; 5. Zălau Nr. 1, p. 4, b.; 6. Zălau Nr. 1, p. 7, b.; 7. Zălau Nr. 1, p. 5, b.; 8. Zălau Nr. 4 Ortelec, p. 4, b.;

B) Școli rurale.

1. Adoni post 2, femeie; 2. Agrij p. 3, bărbat; 3. Aleus p. 2 f.; 4. Aluniș p. 2 f.; 5. Arduzel p. 2 f.; 6. Ban p. 2 f.; 7. Bădăcin p. 4 b.; 8. Bănișor p. 3 b.; 9. Băsești p. 3 b.; 10. Bărsăul de Sus p. 2 f.; 11. Bărsa p. 2 f.; 12. Benesat p. 2 f.; 13. Berveni p. 1 b.; 14. Berveni p. 2 f.; 15. Bilgezd p. 2 f.; 16. Brâglez p. 2 f.; 17. Blaja p. 2 f.; 18. Bobota p. 4 b.; 19. Bocșa p. 3 b.; 20. Bocșița p. 2 f.; 21. Bodia p. 2 f.; 22. Bozieș p. 2 f.; 23. Boian-Plesca p. 2 f.; 24. Boianul-Mare p. 3 b.; 25. Bozna p. 2 f.; 26. Borza p. 2 f.; 27. Camăr p. 5 b.; 28. Camăr p. 7 b.; 29. Căpleni p. 3 b.; 30. Căpleni p. 4 b.; 31. Căpleni p. 5 b.; 32. Cățalul p. 3 b.; 33. Cățalușa p. 2 f.; 34. Cean p. 2 f.; 35. Cehal p. 3 b.; 36. Cehăluțiu p. 2 f.; 37. Cămin p. 1 b.; 38. Cehul-Silvaniei p. 7 b.; 39. Cehul-Silvaniei p. 8 b.; 40. Cerișa p. 2 f.; 41. Chechiș p. 3 b.; 42. Chelița p. 2 f.; 43. Chendrea p. 2 f.; 44. Chereușa p. 2 f.; 45. Cheșereu p. 2 f.; 46. Cheud p. 1 b.; 47. Cheud p. 3 b.; 48. Chieșd p. 5 b.; 49. Chichișa p. 2 f.; 50. Cheniz p. 2 f.; 51. Ciglean p. 2 f.; 52. Ciumești p. 2 f.; 53. Corni p. 2 f.; 54. Corund p. 2 f.; 55. Cosniciul de Sus p. 2 f.; 56. Crasna p. 8 b.; 57. Ciuta p. 2 f.; 58. Cristolțel p. 2 f.; 59. Cuceu p. 3 b.; 60. Curtuiușeni p. 4 b.; 61. Curtuiușeni-Colonie p. 1 b.; 62. Dobra p. 2 f.; 63. Doh p. 2 f.; 64. Drighiu p. 2 f.; 65. Dumușlău p. 2 f.; 66. Eriu-Săucrai p. 3 b.; 67. Fetindia p. 1 b.; 68. Fetindia p. 2 f.; 69. Firminiș p. 2 f.; 70. Fizeș p. 1 b.; 71. Fizeș p. 2 f.; 72. Foeni p. 1 b.; 73. Foeni p. 2 f.; 74. Galoșpetreu p. 3 b.; 75. Giurtelecul-Hododului p. 4 b.; 76. Giurtelecul-Șimleului p. 4 b.; 77. Guruslău p. 2 f.; 78. Hereclean p. 2 f.; 79. Horia-Coruia p. 2 f.; 80. Horoatul Cehului p. 2 f.; 81. Horoatul-Crasnei p. 3 b.; 82. Horoatul-Crasnei p. 4 b.; 83. Hurezul-Mic p. 2 f.; 84. Huseni p. 2 f.; 85. Husia p. 2 f.; 86. Irina p. 2 f.; 87. Ip p. 4 b.; 88. Istrău p. 2 f.; 89. Iaz p. 2 f.; 90. Jac p. 1 b.; 91. Jibou p. 9 b.; 92. Lazuri p. 2 f.; 93. Lompirt p. 1 b.; 94. Lupoia p. 2 f.; 95. Mal p. 2 f.; 96. Mălădia p. 2 f.; 97. Mirșid p. 2 f.; 98. Mocirla p. 2 f.; 99. Moftinul-Mare p. 2 f.; 100. Moftinul-Mare p. 3 b.; 101. Moiad p. 2 f.; 102. Moigrad p. 2 f.; 103. Motiș p. 2 f.; 104. Muncel p. 2 f.; 105. Nădișul p. 2 f.; 106. Nădișul-Hodod p. 2 f.; 107. Nușfalău p. 4 b.; 108. Năpradea p. 3 b.; 109. Odești p. 2 f.;

110. Orbău p. 2 f.; 111. Orțița p. 2 f.; 112. Otomani p. 1 b.; 113. Panic p. 2 f.; 114. Pătălușa p. 1 b.; 115. Păușa p. 2 f.; 116. Păgaia p. 2 f.; 117. Pereceiu p. 5 b.; 118. Pir p. 3 b.; 119. Pirul-Nou p. 1 b.; 120. Plopiș p. 3 b.; 121. Porț p. 2 f.; 122. Porița p. 2 f.; 123. Preuteasa p. 2 f.; 124. Prodănești p. 1 b.; 125. Rati p. 2 f.; 126. Răstolț p. 2 f.; 127. Răstolțul Deșert p. 2 f.; 128. Reghea p. 2 f.; 129. Romita p. 1 b.; 130. Romita p. 2 f.; 131. Rona p. 2 f.; 132. Sanislău p. 7 b.; 133. Sanislău p. 8 b.; 134. Sanislău p. 9 b.; 135. Santău p. 5 b.; 136. Sălacea p. 2 f.; 137. Seliște p. 1 b.; 138. Sălsig p. 3 b.; 139. Sărvăzel p. 2 f.; 140. Sârbi p. 2 f.; 141. Scărișoara-Nouă p. 2 f.; 142. Ser p. 2 f.; 143. Siciu p. 3 f.; 144. Silvaș p. 2 f.; 145. Solona p. 2 f.; 146. Someș-Odorhei p. 4 b.; 147. Subcetate p. 2 f.; 148. Sudurău p. 2 f.; 149. Supurul de Jos p. 4 b.; 150. Surduc p. 3 b.; 151. Sărmășag p. 5 b.; 152. Seredei p. 1 b.; 153. Satu-Mic p. 2 f.; 154. Șilindru p. 4 b.; 155. Șimian p. 4 b.; 156. Tașnad p. 2 f.; 157. Tașnad p. 4 f.; 158. Tămășești p. 2 f.; 158. Tihău p. 3 b.; 160. Trașiș p. 2 f.; 161. Turbuța p. 2 f.; 162. Țeghea p. 2 f.; 163. Uileacul-Silv. p. 2 f.; 164. Uileacul Șimleului p. 2 f.; 165. Unguraș p. 3 b.; 166. Unimăt p. 3 b.; 167. Urminiș p. f.; 169. Urziceni-Răsare p. 2 f.; 169. Valea lui Mihai p. 8 b.; 170. Valea lui Mihai p. 9 b.; 171. Valea Tarnei p. 2 f.; 172. Vadurele p. 1 b.; 173. Vășad p. 5 b.; 174. Vălcăul de Jos p. 3 b.; 175. Vălcăul de Sus p. 2 f.; 176. Vârșolț p. 3 b.; 177. Vârșolț p. 4 b.; 178. Zalnoc p. 3 b.; 179. Zăuan p. 3 b.; 180. Petrești p. 2 f.; 181. Asuajul de Rodina postul 1, învățător.

C) Grădinile de copii mici.

1. Andrid post 1, femeie; 2. Cămin p. 1 f.; 3. Ciumești p. 1 f.; 4. Foeni p. 1 f.; 5. Sanislău p. 2 f.; 6. Urziceni post 1, învățătoare.

Nr. 305—1937. **Extra-Urgent. Circulară.** — Către Direcțiunile tuturor școlilor primare de Stat din jud. Sălaj. Avem onoare a vă transpune mai jos în copie, ord. Nr. 20780 din 28 Ian. 1937 al On. Minister, rugându-vă ca în termen de trei zile dela primire să ne înaintați datele acestea spre a fi în măsură a răspunde Onor. Minister. — Domnule Revizor, Ministerul dorind să cunoască contribuția de sacrificiu a învățătorimii în războiul pentru întregirea neamului, vă rugăm ca în cel mai scurt timp să culegeți și să ne comunicați datele următoare: 1. Numele învățătorilor morți pe câmpul de luptă, cu arătarea școlii la care a funcționat, vârsta, unitatea în care a luptat, gradul, locul unde a căzut, localitățile în care a luptat, etc. 2. Numele învățătorilor răniți, cu aceleaș date. 3. Numele celor distinși cu decorații sau ordine de zi, cu arătarea precisă a acestor distincțiuni, faptele pentru cari li-s'a acordat, etc. Ministerul având nevoie urgentă de tabloul dela

punctul I, îl veți întocmi și înainta în termen de 15 zile. Celelalte în termen de 30 zile. p. Ministru, Al. Voinescu. p. Director, F. Teodorescu.

Nr. 584 - 1937. **Rețineri din salarii.** Comunicăm ordinul Ministerului Educației Naționale, Nr. 27716—1937 spre luare la cunoștință. — Domnule Revizor, În legătură cu ord. No. 208.162—1916, vi se face cunoscut că în ce privește reținerile pentru băncile învățătoresți și pentru Asociația Generală a învățătorilor din România, ele se vor face prin statele de salarii ca și în trecut, pe bază de declarațiuni personale. Ministru, Dr. C. Angelescu. p. Director, Indescifrabil.

Nr. 583—1937. **Rețineri pentru «Casa Învățătorilor».** Comunicăm ordinul Ministerului Educației Naționale Nr. 27715 din 9 Februarie 1937, spre știre. — Domnule Revizor, Vi se face cunoscut că Ministerul a aprobat ca pentru «Casa Învățătorilor din București», revizoratele să facă prin state rețineri din salariul acelor învățători cari vor depune declarațiuni scrise că acceptă să li se facă aceste rețineri și pentru sumele pentru care ei vor consimți. Ministru, Dr. C. Angelescu. p. Director, Indescifrabil.

Rev. școlar, D. ILEA.

Asociația Învățătorilor din jud. Sălaj.

Nr. 5 - 1937.

CIRCULARĂ

către colegii din județ.

În conformitate cu hotărîrea Comitetului Central, rugăm stăruitor pe toți colegii din județ, cari au contribuit cu orice sumă pentru ridicare unui monument colegului decedat Iancu Stanciu din Husia, să ne comunice de urgență, suma cu care a contribuit și cui a vărsat-o.

Tihău, 30 Ianuarie 1937.

Președinte, **Augustin Maxim.**

Secretar, **Macedon Olariu.**

CUPRINSUL :

	<i>Cuvântarea M. S. Regelui Carol al II-lea</i> — — — —	1
V. Gr. Pupăză :	Naționalism și cultură — —	4
Ana Dinulescu :	Cantinele școlare — — —	7
Simion Oros :	Din trecutul dascălimii Sălăjane IV. — — — —	11
I. Ardeleanu :	Din trecutul învățământului Românesc din Sălaj — —	14
Iliuță Pantiş :	Românii din Bulgaria — —	16
Simion Oros :	Răzbunare — — — —	18
V. Părău :	Străjeria în slujba educației integrale — — — —	20
	Pentru modificarea legii învățământului primar — —	23
Valeriu Gr. Sima :	Căminul cultural — — —	29
D. Toșș :	Cerc cultural la Agrij — —	30
Vasile Pordea :	Un frumos început — —	33
	Noua lege pt. examenul Gr. II.	34
	Pagina Băncii — — —	35

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI: 37

Redacționale. — Rectificare. — Căsătorie. — Cum s'a sărbătorit ziua de 24 Ianuarie 1937 la Nușfalău. — In luna Mai a. c. — O manifestație românească la granița de Vest. — Mica înțelegere a învățătorilor. — Pedepsirea neprezentării la post. — Front unic pentru o dreaptă salarizare. — Examenul de definitivat al învățătorilor. — Ministerul Educației Naționale. — Comisiile regionale de judecată a membrilor corpului didactic secundar și primar. — Rezultatul definitiv dela examenul de înaintare la gradul II al înv. din reg. Oradea. — Învățători cu titlu definitiv.

CĂRȚI: 44

„Din țara lui Alb Împărat”. — „Pe marginea unei cărți”. — „Solidarismul”. — Simion Oros, Almanahul Dascălilor noștri 1919—1935.

	<i>Buletinul Revizoratului Școlar</i> — — — —	49
	<i>Asociația Învățătorilor</i> — — — —	60

SCOALA NOASTRĂ

.....
REVISTĂ LUNARĂ DE EDUCAȚIE, CULTURĂ PRO-
FESIONALĂ ȘI AFIRMARE NAȚIONALĂ
.....

REDACTOR :

DUMITRU MĂRGINEANU

INSPECTOR ȘCOLAR

CUPRINSUL

ANUL

XIV

1 9 3 7

CUPRINSUL — ANUL XIV.

279959

Cuvântarea M. S. Regelui Carol II. (1 Ian. 1937) —	1
Ardelean Ion senior : Din trecutul învățământului românesc din Sălaj — — — — —	14
A. V. : Cerc cultural în comuna Nușfalău — — — —	92
Bihoreanu Andrei : Ce putem învăța din experiența înaintașilor — — — — —	119
Bologa Patriciu : Solidaritatea socială — — — —	161
Buzescu C. Petre : Influența literaturii asupra dezvoltării conștiinței naționale a poporului nostru —	221
Cionfi Traian : Pipăruș Petruș (folklor) — — — —	400
Cleja Ioan : Manifestația învățătoarească din Tășnad —	211
Codner I. Gherson Dr. : Reflexii după o înmormântare Câteva considerații asupra problemei prostituției și a mijloacelor profilactice antivenerice —	343
Constantin N. I. : Valoarea educativă a șezătorilor —	387
Corespondent : La datorie — — — — —	180
Crișan Georgina : Din viața satelor — — — —	117
Dinulescu Ana : Cantinele școlare — — — — —	7
Fărcaș Vasile : Thomas Masaryk — — — — —	353
Floca Alexe : Activitatea culturală a păr. V. Lucaci —	61
Forțoiu Al. Despina : Importanța lecturii în școala primară — — — — —	230
Goga Dimitrie : Examenele învățătorilor — — — —	272
Hobjilă Gheorghe : Poveste cu Moș Crăciun — —	413
Ilea Dumitru : În pragul anului școlar — — — —	257
Cuvântare — — — — —	392
Jugănarul P.—Maior D. : Adresă către insp. școlar Dumifru Mărgineanu — — — — —	319
Lungianu Mihail : Cătătoarea bobonită (poveste) —	86, 131
Gaița și lăcrămioarele (poveste) — — — —	284

Mărgineanu D.: Spre o nouă orientare profesională	—	209
»Straja Țării«	— — — — —	317
Maior Dionisiu: Raportul dintre comandanții, instructorii și cursiștii dela Centrul de Indrumare Străjerească din Breaza	— — — — —	264
Starea de spirit a cursiștilor dela Centrul de Indrumare Străjerească Breaza	— — — —	294
Dela Centrul de Indrumare OETR Breaza	— —	320
Melingher Vasile: Influența educatoare a muncii	—	234
Meseșianu Ioan: Hoinăreală pe Meseș (schiță)	— —	291
Vocabular farmaceutic (glumă)	— — — —	351
Mitu V.: Catrene de primăvară (poezie)	— — — —	94
N. O.: Comemorarea lui René Descartes	— — — —	259
Naghiu Iosif: Nașterea Domnului	— — — —	416
Oros Simion: Din trecutul dăscălimii	—	11, 72, 125, 236
Răzbunare	— — — —	18
Pe malu' văii, Cântec (poezii)	— — — —	148
Cântec (poezie)	— — — —	188
În preajma noului an școlar	— — — —	261
P.: 8 Iunie 1930 (poezie)	— — — —	188
Părău Vasile: Străjeria în slujba educației integrale	—	20
Pantiș Ilie: Românii din Bulgaria	— — — —	16
Doi ani și jumătate	— — — —	84 ✓
Petrescu I. C.: Învățătorul român	— — — —	355
Pordea Vasile: Un frumos început	— — — —	33
Probaje C. Grigore: O nouă orientare	— — — —	115
Pupăză V. Grigore: Naționalism și cultură	— — — —	4 ✓
Învățătorul în satul său	— — — —	67
Cercurile culturale	— — — —	335
Educația religioasă	— — — —	381
Rotariu-Cherecheșiu I.: Idealul nostru sau OETR	—	327
Sima Gr. Valeriu: Căminul cultural	— — — —	29
Biserica din Peceiu la 350 ani	— — — —	346
Sloveanu Sever: Prigonirea religiei	— — — —	113
O profesie rentabilă: lașitatea	— — — —	178
Șoituș Petru: Icoană (poezie)	— — — —	412
Țopp Dumitru: Cerc cultural la Agrij	— — — —	30
Vașadi Andrei: Colaborarea școalei cu biserica în opera de ridicare a poporului	— — — —	168
X.: Pentru modificarea legii învățământului primar	— —	23

Noua lege pentru examenul gr. II.	— — —	34
Dezideratele congresului pedagogic	— — —	183
Cursuri de vară pentru învățători	— — —	256
Modificarea legii învățământului primar	— — —	275
Decretul-lege pentru înființarea »Străjii Țării«		329
Șvabii noștri	— — — — — — —	345
Ridicarea pavilionului național în Curtuișeni		391
Un comunicat al »Asociației Generale a Profesorilor Secundari din România«	— — — —	394

Cărți—Reviste—Ziare	37, 99, 139, 197, 245, 297, 357, 425
Cronică—Informațiuni	— — 44, 106, 243, 301, 362, 428
Pagina Băncii : Balanța de verificare și situația casei (la 31 Decembrie 1936)	— — — — — — — 35
Convocarea No. 94—1937 pentru adunarea gen. ord. a IV-a din 26 Aprilie 1937	— — — — — — — 95
Dare de seamă către a IV-a ad. gen.	— — — — — — — 149
Procesul-verbal al ad. gen. a IV-a	— — — — — — — 189
Hotărâri ale adunării generale a IV-a	— — — — — — — 241
Apel (înscrisuri noi)	— — — — — — — 316
Circulara No. 429--1937 (înaintarea situațiilor de avere)	— — — — — — — 380

P A R T E A O F I C I A L A

I.

Buletinul Revizoratului Școlar al Județului Sălaj

1936—4006	Avizul serviciului sanitar la edificarea școlilor	52
« 4246	Depunerea cotei din rabatul manualelor	— 52
« 4499	Învățătorii cari activează la P. P. sunt dispensați de străjerie	— — — — — 109
« 5251	Înaintarea la gr. I.	— — — — — 154
« 5561	Înființarea societății pentru protecția animalelor, florilor și arborilor	— — — — — 52
« 5681	Identificarea familiilor românești înstrăinate	— 54
	Muzeu maritim	— — — — — 51
	Almanahul Învățătorilor Sălăjeni	— — — 57
1937— 3	Înființarea eforiilor sanitare în com. rurale	— 50
« 69	Obligativitatea limbei române în birouri	— 49
« 73	Broșurile dlui Andrei Crăciun prof. Oradea	— 49
« 305	Circulară (tabloul înv. morți și răniți în răzb.)	59
« 307	În cursul anului nu se pot face schimbări în starea școalelor	— — — — — 109
« 409	Publicațiile dlui Mihail Lungianu	— — — 55
« 582	Transferările în inv. primar pe 1937	— — — 57
« 583	Rețineri pentru »Casa Învățătorilor«	— — — 60
« 584	Rețineri din salarii	— — — — — 60
« 701	Loturile de împroprietărire nu pot fi vândute	109
« 986	Ținerea cursurilor pe jumătăți de zile	— — — 109
« 987	Măsuri contra învățătorilor sectanți	— — — 110
« 989	Insp. gen. I. Mitru delegat consilier tehnic on.	110
« 1031	Reținerile din salarii	— — — — — 110
« 1032	Fondul de asistență al copiilor săraci	— — — 110
« 1095	Localurile școlilor la dispoz. căminelor cult.	111
« 1169	Recomandarea lucrării »Omul de nădejde«	— — — 111
« 1182	Complectarea fișelor individuale	— — — 154
« 1310	Încadrările învățătorilor	— — — — — 205
« 1367	Fixarea sesiunii pt. examenul de gr. II	— — — 111
« 1493	Inspecție specială pt. înaintare la gr. I	— — — 154
« 1510	Supravegherea elevilor înafară de școală	— — — 205
« 1671	Informatorii Institutului central de statistică	— — — 205
« 1674	Înființarea muzeelor OETR	— — — — — 206

1937—1675	Ingrijirea padurilor	—	—	—	—	—	—	206
«	1676	Combaterea alcoolismului	—	—	—	—	—	206
«	1817	Serbarea sadirii pomilor	—	—	—	—	—	156
«	1818	Ancheta Academiei de Medicina	—	—	—	—	—	156
«	1819	Concurs sefilor de Centre PP	—	—	—	—	—	157
«	1820	Publicarea certificatelor pierdute	—	—	—	—	—	157
«	1980	Higiena scolara	—	—	—	—	—	207
«	1987	Colectarea plantelor medicinale	—	—	—	—	—	207
«	2022	Amânarea examenului de definitivat	—	—	—	—	—	157
«	2169	Curs liber de modelaj	—	—	—	—	—	208
«	2445	Impiedecarea curentului stilist	—	—	—	—	—	252
«	2463	Lucrarea »La Pieile Roşii«	—	—	—	—	—	250
«	2477	Ziua »Temperanţei«	—	—	—	—	—	250
«	2652	Apelul comitetului »M. Eminescu«	—	—	—	—	—	253
«	2656	Predarea religiei	—	—	—	—	—	250
«	2657	Conducerea elevilor la biserică	—	—	—	—	—	250
«	2658	Revista »Cele Trei Crişuri«	—	—	—	—	—	251
«	2698	Organizarea excursiilor şcolare	—	—	—	—	—	251
«	2699	»Inchinare către M. S. Regina Maria«	—	—	—	—	—	252
«	2762	Ministerul nu aprobă termenul solicitat p. grad	—	—	—	—	—	311
«	2787	Gradul II şi I pentru organele de control	—	—	—	—	—	311
«	3122	Scutiri de taxe şcolare	—	—	—	—	—	310
«	3123	Dreptul preoţilor la ex. de capacitate	—	—	—	—	—	309
«	3157	Participarea la serbările corale din Seini	—	—	—	—	—	307
«	3202	Activarea învăţătorilor la PP	—	—	—	—	—	310
«	3203	Limitarea vacanţelor la grădinile de copii	—	—	—	—	—	309
«	3205	Recomandare	—	—	—	—	—	310
«	3254	Se recomandă »Harta istorică a României«	—	—	—	—	—	308
«	3277	Dispoziţii ref. la ex. de definitivat şi gr. II	—	—	—	—	—	307
«	3337	Dispense de vârstă pt. elevii şc. primare	—	—	—	—	—	307
«	3404	Dispoziţii pt. începerea anului şcol. 1937—38	—	—	—	—	—	303
«	3436	Indemn pentru activitate cooperatistă	—	—	—	—	—	308
«	3453	Statute pentru cooperativele şcolare	—	—	—	—	—	308
«	3486	Inscrieri la şc. de contabilitate şi educ. coop.	—	—	—	—	—	311
«	3516	Dispoziţii privitoare la detaşări	—	—	—	—	—	313
«	3606	Activitatea cercurilor culturale	—	—	—	—	—	365
		Rectificări în programul cerc. culturale	—	—	—	—	—	434
«	3651	Participarea la serbările corale din Seini	—	—	—	—	—	373
«	3683	Învăţătorii ce se prezintă la ex. de definitivat	—	—	—	—	—	313
«	4008	Acordarea concediilor şi detaşărilor	—	—	—	—	—	374

1937—4009	Menținerea fondului de asistență	— — —	375
«	4010 Introducerea manualelor școlare	— — —	375
«	4011 Condițiile de admitere a copiilor ca ucenici	— — —	375
«	4012 Perceperea de taxe la înscrierea elevilor în șc. primare interzisă	— — — — —	376
«	4264 Concurs pentru mișcarea cooperatistă	— — —	377
«	4440 Concurs pt. locurile vacante la șc. de aplicație	— — —	376
«	4521 Inaintarea carnetelor CFR pentru viză	— — —	377
«	4776 Dispoziții privitoare la corespondență	— — —	377
«	4955 Comemorarea a 20 ani dela bătălia dela Mărășești	— — — — —	378
«	5527 Plățile la Casa Corpului Didactic	— — —	378
«	5530 Introducerea străjeriei	— — — — —	378
«	5673 Concediu șefilor de Subcentre PP	— — —	379
«	5685 Ministerul nu aprobă înființare de noi posturi	— — —	435
«	5794 Păstrarea fondurilor școlare	— — — —	439
«	5929 Acordarea gradației a VI-a	— — — —	378
«	5931 Funcționarea cursurilor de ucenici	— — — —	437
«	6104 Abonarea Buletinului OETR	— — — —	437
«	6325 Atacuri contra trenurilor	— — — —	436
«	6326 Recomandarea rev. antialc. România Nouă	— — — —	437
«	6411 Statute pentru cooperativele școlare	— — — —	436
«	6639. Inscrierea la Casa Corpului Didactic	— — — —	435
«	6670 După termen nu se aprobă detașări	— — — —	434
«	6724 Recomandarea broș. Buciumul Străjerilor	— — — —	435
«	6911 Predarea studiului religiei ortodoxe	— — — —	436
«	7021 Recomandare de cărți	— — — — —	439
«	7022 Localurile școlare la dispoziția PP	— — — —	440
«	7023 Manuale de cântece școlare	— — — —	439

II.

Ordinele Inspectoratelor Școlare

1937—	180 Comunicat (Insp. Satu-Mare—Sălaj)	— — —	255
«	200 Circulară către candidații la gr. II (Idem)	— — —	254
«	6882 Circulară (Insp. reg. Oradea)	— — —	208

III.

Comitetul Școlar Județean al Județului Sălaj

1937—155	Intocmirea bugetelor pe anul 1937—38	— —	112
« 804	Circulară (cheltuelile obligatorii ale comunelor)		379
« 975	Convocare la ad. gen. din 15 Dec. 1937 (plic)		441

IV.

Asociația Învățătorilor Secția Sălaj

1937— 5	Contribuțiile la monumentul lui Iancu Stanciu	—	60
« 21	Circulara Asociației Generale	— — — —	158
« 34	Aviz (demisia președintelui Aug. Maxim)	— —	160
	Raport asupra situației materiale a Asociației	—	194
« 46	Convocare la ad. gen. din 12 Iun. 1937, Tășnad		196
« 47	Apelul președintelui Ioan Cleja	— — — —	239
	Dare de seamă asupra congresului învățătorilor sătmăreni din 24 Iunie 1937 în Seini	— — —	314

BCU Cluj / Central University Library Cluj
